

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Практикум з кримінального процесуального права.

Загальна частина

методичні вказівки

для студентів спеціальності 081 «Право»,

(освітня програма «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»)

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та
правосуддя
Протокол № 13 від 30.05.2018
року

Чернігів ЧНТУ - 2018

Практикум з кримінального процесуального права. Загальна частина: Методичні вказівки для студентів спеціальності 081 «Право», (освітня програма «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» /Укл.: Н.М. Сенченко. – Чернігів: ЧНТ, – 2018. – 74с.

Укладач: Сенченко Надія Миколаївна, доцент кафедри кримінального права та правосуддя ЧНТУ, кандидат юридичних наук

Відповідальний за випуск: Головка Михайло Борисович, завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: Берднік Інна Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та правосуддя Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	6
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, СУТЬ І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	8
ТЕМА 2. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ЗАКОН	12
ТЕМА 3. ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	18
ТЕМА 4. СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	25
ТЕМА 5. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ..	32
ТЕМА 6. ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	41
ТЕМА 7. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ І ВИТРАТИ	46
ТЕМА 8. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	52
НОРМАТИВНІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА ДО ВСІХ ТЕМ	59

ПЕРЕДМОВА

Кримінальний процес України належить до навчальних дисциплін, засвоєння яких складає фундамент фахової підготовки юриста.

Вищесказане обумовлює необхідність глибокого вивчення теорії (доктрини) кримінального процесу і норм кримінально-процесуального права, які регулюють діяльність суб'єктів кримінального процесу, спрямовану на охорону прав та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений і жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Виходячи з цього нормативного положення на кримінальний процес покладається місія бути одним із найголовніших та найдієвіших засобів захисту людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканості і безпеки, які відповідно до положень ст. 3 Конституції України визнаються найвищою соціальною цінністю, від кримінальних правопорушень. Водночас кримінальний процес може бути також небезпечним засобом порушення прав, свобод та законних інтересів людини, якщо він проводиться недобросовісними, небодрочесним, непрофесійними суб'єктами. Тому корисно не тільки знати свої права, але і вміло ними користуватись випадках необхідності бути залученим до сфери кримінальної процесуальної діяльності.

Тому все більш важливого значення набуває отримання студентами навичок вирішення різноманітних типових і нетипових практичних ситуацій, критичної оцінки обставин, які можуть виникати при здійсненні кримінального судочинства, вміння відшукувати і знаходити правильні, адекватні відповіді на практичні питання, а також юридично грамотно оформлювати процесуальні дії та приймати рішення.

Практикум має на меті забезпечити оптимальну організацію практичних знань, зокрема: закріпити, розширити та поглибити знання, одержані студентами на лекційних заняттях і в процесі самостійної роботи з рекомендованими джерелами; активізувати мислительну діяльність студентів в результаті колективного обговорення проблемних ситуацій; виробити навички самостійного аналізу норм кримінального процесуального права та теоретичних положень, сформульованих кримінальною процесуальною наукою; виробити навички самостійного вивчення матеріалів кримінального провадження, прийняття рішень у кримінальних провадженнях та складання процесуальних документів; допомогти студентам оволодіти методологією застосування теоретичних знань та норм кримінального процесуального закону до конкретних практичних життєвих фактів та ситуацій; допомогти сформувати у студентів науковий світогляд, розуміння важливості завдань, які стоять перед посадовими особами та органами, що ведуть кримінальний процес, та високу

професійну відповідальність при вирішенні завдань кримінального судочинства.

Система навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право» вміщує в собі дві частини: Загальну та Особливу.

У Загальній частині розглядаються поняття і завдання кримінального провадження, його основні наукові категорії, система стадій, джерела кримінального процесуального права України, засади кримінального провадження, правовий статус суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності, доказове право, порядок відшкодування шкоди у кримінальному процесі, положення про процесуальні строки і витрати, заходи забезпечення кримінального провадження.

Особлива частина присвячена докладному вивченню процесуальної діяльності, що відбувається у кожній стадії кримінального провадження, особливих порядків кримінального провадження, а також міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

У практикумі містяться задачі проблемного характеру, вирішення котрих сприятиме засвоєнню окремих наукових категорій, запропоновані тестові завдання до кожної з тем курсу, які дозволяють студентові самостійно, об'єктивно оцінити власні знання.

Практикум підготовлений з урахуванням положень Конституції України, чинного Кримінального процесуального кодексу України, інших законів і підзаконних нормативних актів, теорії кримінального процесу, а також з використанням позитивного досвіду видання аналогічних праць.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Посібник містить завдання декількох видів: структурно-логічні завдання, задачі з практичної діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду, проблемні задачі з теорії кримінального процесу, тестові завдання.

Структурно-логічні завдання передбачають виконання студентами певних вправ, пов'язаних із застосуванням положень кримінального процесуального закону та теорії кримінального процесу для вирішення конкретно поставленого завдання. Вони спрямовані на систематизацію вже отриманих знань, виявлення і усунення прогалин у системі знань по кожній з тем дисципліни. Такі завдання є зручними для використання як під час семінарських і практичних занять, самостійної роботи, так і при перевірці знань окремих студентів.

Задачі з практичної діяльності розраховані на розвиток у курсантів (студентів, слухачів) вмінь і навичок щодо правильного розуміння тлумачення та застосування чинного кримінального процесуального законодавства в конкретних ситуаціях. Оскільки і ні 11 чення кримінального процесу нероздільно пов'язане з набуттям навичок складання різноманітних процесуальних документів, низка задач посібника присвячена питанням аналізу запропонованих та складання проектів процесуальних документів.

Тестові завдання є найбільш зручними для організації самостійної роботи студентів а також для проведення контрольних зрізів знань. Виконання тестових завдань під час самостійної роботи дозволяє студенту об'єктивно визначити власний рівень знань по кожній з тем дисципліни та звернути особливу увагу на виявлені таким чином прогалини. Слід зважати на те, що серед запропонованих у тестових завданнях відповідей, правильною може бути лише одна з них.

Методика вирішення задач

При вирішенні задачі слід уважно ознайомитися з її умовами, з тим, щоб жодна обставина не залишилася поза увагою, оскільки іноді саме окремі обставини містять необхідні дані для правильного вирішення задачі. Задача вирішується тільки на підставі тих умов, які прямо в ній сформульовані, якщо інше не обумовлено окремо.

Необхідно чітко з'ясувати, що вимагається при вирішенні задачі, на які конкретні питання та в якій послідовності слід відповідати, оскільки подальше вирішення задачі слід розпочинати з формулювання конкретної прямої відповіді на поставлені до задачі питання.

Важливим етапом вирішення задачі є пошук правових норм, відповідно до яких її слід вирішити, їхній аналіз і співставлення з умовами задачі. Для того, щоб успішно виконати цю роботу слід ґрунтовно знати положення чинного Кримінального процесуального кодексу України, інших нормативно-правових актів, вміти вільно орієнтуватися в законі. У деяких випадках питання, що розглядаються при вирішенні задачі, розкриваються в постановках Пленуму Верховного Суду України, наказах й інструкціях Генерального

прокурора України, міністра внутрішніх справ України та інших відомчих нормативно-правових актах, а тому відповідь на питання задачі повинна містити посилання на відповідні положення.

Для вирішення окремих задач необхідно проаналізувати різні думки, що висловлені в літературі зі спірних питань. У такому випадку після викладення основних поглядів учених слід сформулювати власне ставлення до спірного питання та належним чином його обґрунтувати.

В умовах деяких задач йдеться про певні процесуальні рішення, що прийняті відповідними посадовими особами (чи про певні процесуальні дії, що ними виконані) в конкретній практичній ситуації. При вирішенні таких задач, слід звернути увагу на те, що рішення та дії посадових осіб можуть бути неправильними по суті чи неправильно обґрунтованими (процесуальні рішення) або неправильно проведеними (процесуальні дії).

Рішення кожної задачі повинно бути мотивованим, з роз'ясненням зроблених висновків і посиланням на відповідні правові норми.

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, СУТЬ І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

1. Питання для самоконтролю

1. Вкажіть, у яких значеннях вживається поняття «кримінальний процес».
2. Визначте елементи поняття кримінального процесу.
3. Назвіть завдання кримінального провадження.
4. Що є предметом і методом науки кримінального процесу?
5. Класифікуйте типи кримінального процесу. Якими ознаками характеризується кожний із них?
6. Розкрийте поняття і значення кримінальної процесуальної форми.
7. Дайте характеристику кримінальних процесуальних функцій.
8. Дайте визначення та назвіть елементи кримінальних процесуальних відносин.
9. Проаналізуйте систему кримінальних процесуальних гарантій.
10. Охарактеризуйте систему кримінального процесу.

Самостійно опрацювати такі питання:

Джерела кримінального процесуального права і місце Конституції України і їх системі. Кримінальне процесуальне законодавство та його джерела. Становлення радянського кримінально-процесуального законодавства (1917-1960 рр.) Діючий кримінальний процесуальний кодекс: умови прийняття і основні етапи розвитку. Кримінальні процесуальні відносини і їх специфіка. Кримінальні процесуальні акти, їх та види. Предмет науки кримінального процесу.

2. Структурно-логічні завдання

Виділіть основні ознаки кожної із історичних форм кримінального процесу, заповнивши таблицю:

<i>Історична форма кримінального процесу</i>	<i>Період і територія поширення</i>	<i>Основні ознаки</i>
Обвинувальний (змагальний)		
Інквізиційний (слідчо-розшуковий)		
Змішаний (континентальний)		

Проілюструйте зв'язок кримінального процесу із запропонованими галузями права та суміжними науками:

Конституційне право	Кримінальне право	Зак-во про судоустрій, прокуратуру, адвокатуру	Криміналістика	Цивільне процесуальне	Кримінально виконавче право	Кримінологія	Судова медицина, судово психіатрія
---------------------	-------------------	--	----------------	-----------------------	-----------------------------	--------------	------------------------------------

3. *Вирішіть задачі*

Задача 1. Слідчий викликав як свідка Іванова І. для проведення допиту щодо змісту листів, які він отримав під час переписки із підозрюваною Пародуб П. Іванов на запитання слідчого категорично відмовився відповідати і давати будь-які пояснення, посилаючись на норми Конституції України щодо гарантій таємниці спілкування.

Оцініть дії Іванова.

Які гарантії прав особи у кримінальному процесі встановлені Конституцією України?

Задача 2. Під час рейдової перевірки у гуртожитку комендант разом із прибиральницею та технічним працівником виявили у кімнаті Петрова П. дві пляшки горілки, кастет та пакет із грошима, про що швидко склали акт.

Чи правомірні дії коменданта?

Охарактеризуйте гарантії недоторканості житла.

Задача 3. Районний суд розглядав справу по обвинуваченню Антонова А. за ч.1 ст.187 КК України.

У підготовчій частині судового засідання Антонов А. заявив клопотання про виклик і допит як свідка громадянина Желібу А., який проживає в Читі (Російська Федерація). Суд, обговоривши це клопотання в нарадчій кімнаті, дійшов висновку, що показання свідка Желіби А. можуть мати істотне значення для правильного вирішення справи.

Яке ж рішення суду відповідало б у даній ситуації вимогам кримінального процесуального закону? Як практично воно може бути реалізоване?

Задача 4. Потерпіла від злочину, передбаченого ч.3 ст.152 КК, неповнолітня Малініна М. на момент розгляду справи в суді виїхала з Києва до Владивостоку і проживала там у своєї матері.

Як забезпечити явку потерпілої в судове засідання?

Задача 5. До Верховного суду України надійшло від суду м. Праги (Чеська Республіка) доручення про допит як свідків киян Серьогіна С. і

Капустіна К., які під час перебування в туристській поїздці до Праги були очевидцями розбійного нападу на гр-на Чеської Республіки.

Доручення було передано до Київського міського суду, який у складі судді з участю секретаря судового засідання поставив свідкам запитання, що зазначались у дорученні. Відповіді були записані в протокол, який підписали головуючий і секретар. Цей протокол, завірений печаткою суду, було направлено до Праги.

Який порядок виконання доручень іноземних слідчих і судових органів органами кримінального судочинства України?

Чи додержаний судом у даному випадку встановлений законом порядок допиту свідків?

4. Вирішіть тестові завдання

1. Кримінальний процес – це:

- А) одна із форм досудового розслідування;
- Б) діяльність суду, судді, слідчого судді, прокурора, слідчого;
- В) діяльність судових та правоохоронних органів.

2. Яке із наведених положень є одним із завдань кримінального провадження:

- А) боротьба із злочинністю;
- Б) захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень;
- В) зміцнення законності і правопорядку.

3. Стадією кримінального процесу є:

- А) судове слідство;
- Б) дізнання;
- В) досудове розслідування.

4. Який із наведених етапів кримінальної процесуальної діяльності не є стадією кримінального процесу:

- А) підготовче провадження;
- Б) апеляційне провадження;
- В) ухвалення та проголошення судового рішення.

5. Змістом якої функції кримінального процесу є прийняття рішення по суті кримінального провадження?

- А) захисту;
- Б) правосуддя;
- В) судового контролю.

6. Як правильно визначити поняття «кримінальна процесуальна форма»?

А) визначений законом порядок кримінального провадження загалом, виконання окремих процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень;

Б) вимога дотримання норм Конституції України при здійсненні кримінального провадження;

В) встановлені законом правила провадження слідчих і судових дій.

7. Що є специфічним для кожної із стадій кримінального процесу?

- А) правова основа;
- Б) коло суб'єктів;
- В) принципи побудови та провадження;
- Г) метод правового регулювання.

8. Я якого моменту виникають кримінальні процесуальні правовідносини?

- А) вчинення кримінального правопорушення;
- Б) виявлення ознак кримінального правопорушення компетентними органами, або надходження до них заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення;
- В) внесення відомостей до ЄРДР.

Рекомендована література до теми 1

1. Адаховський Д. Поняття, сутність і види кримінально-процесуальних функцій [Текст] / Д. Адаховський // Право України. - 2010. - № 6. - С. 220-225.
2. Альперт С. А. Кримінально-процесуальні функції: поняття, системи, суб'єкти [Текст] : конспект лекції / С. А. Альперт ; М-во освіти України, Нац. юрид. акад. України. - Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 1995. - 28 с.
3. Бацько І. М. Поняття і зміст кримінально-процесуальних відносин [Текст] / І. М. Бацько // Право і суспільство. - 2006. - № 1. - С. 151-154.
4. Гевко В. Удосконалення процесуальної форми як основа реформування кримінального судочинства України [Текст] / В. Гевко // Право України. - 2010. - № 2. - С. 150-158.
5. Грошевий Ю. М. Проблеми реформування кримінального судочинства [Текст] / Ю. М. Грошевий // Право України. - 2009. - № 2. - С. 4-10.
6. Грошевий, Ю. М. Актуальні проблеми кримінально-процесуальної теорії та проект КПК України [Текст] / Ю. М. Грошевий, О. В. Капліна // Право України. - 2009. - № 12. - С. 209-217.
7. Даниленко А. В. Природа та призначення кримінально-процесуальних функцій [Текст] / А. В. Даниленко // Право і безпека. - 2012. - № 5. - С. 150-154.
8. Карабут, Л. В. Стадії кримінально-процесуальної діяльності і стадії у кримінально-процесуальній діяльності [Текст] / Л. В. Карабут // Право і суспільство. - 2011. — № 2. - С. 222-227.
9. Лобойко Л. М. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні (2006-2011 роки) [Текст] : монографія. Ч. 1. Загальні положення і досудове провадження / Л. М. Лобойко. - К. : Істина, 2012. - 288 с.
10. Лобойко Л. М. Стадії кримінального процесу [Текст]: навч. посіб. / Л. М. Лобойко. - К. : Центр навч. л-ри, 2005. - 176 с.
11. Лоскутов, Т. О. Предмет і метод правового регулювання у кримінальному процесі [Текст] // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. - 2011. - № 4. - С. 492-498.
12. Михайловская И. Б. Соотношение процессуальных и управленческих отношений в уголовном судопроизводстве [Текст] / И. Б. Михайловская // Государство и право. — 2011.— №7.-С. 23-33.
13. Павлишин А. Вплив процесуальної форми на встановлення істини у кримінальних справах [Текст] / Андрій Павлишин // Вісн. прокуратури. - 2011. - № 4. - С. 75-82.

14. Пилипенко, Д. Функція обвинувачення як основний напрям процесуальної діяльності слідчого [Текст] / Д. Пилипенко // Вісн. прокуратури. - 2010. - № 10. - С. 69-76.
15. Погорецький М. А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система [Текст] : монографія / М. А. Погорецький. - Х. : Арсіс, 2002. - 160 с.
16. Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми [Текст]: монографія / В. О. Попелюшко. - Острогоз: Острозька акад., 2009. - 634 с.
17. Пугач, С. Взаємозв'язок конституційних гарантій рівності громадян з іншими гарантіями кримінального судочинства [Текст] / Сергій Пугач // Підприємництво, госп-во і право. — 2011.— № 11.-С. 134-137.
18. Смирнов А. В. Модели уголовного процесса [Текст] / А. В. Смирнов. - СПб, 2000. - 224 с.
19. Трофименко В. М. Система уголовного процесса по УПК Украины [Текст] / В. М. Трофименко // Уголов. судопроизводство. - 2013. - № 1. — С. 7—11.
20. Фомин С. Б. Дифференциация процессуальной формы как одно из средств ус ко рент: і уголовного судопроизводства [Текст] / С. Б. Фомин // Проблемы законності / Нац. юрид. акал України ім. Ярослава Мудрого. - Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 1999. - Вип. 37.-С. 206-211.
21. Фоміна Т. Г. Дискусійні питання щодо визначення системи кримінально-процесуальних гарантій [Текст] / Т. Г. Фоміна // Право і безпека. - 2010. - № 5. - С. 185-188.
22. Шило О. До питання щодо диференціації кримінально-процесуальної форми [Текс] / О. Шило // Право України. - 2010. - № 9. — С. 180-186.
23. Шутенко О. Загальна характеристика правовідносин, що виникають при здійсненні правосуддя [Текст] / О. Шутенко // Підприємництво, госп-во і право. - 2007. - № 12. - С. 60-65
24. Юсубов В. Місце органів прокуратури у системі кримінально-процесуальних гарант' й [Текст] / Володимир Юсубов // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 1. - С. 159-163.
25. Яковинець А. І. Сутність процесуальної форми кримінального процесу [Текст] / А. І. Яковинець // Право і безпека. - 2011. - № 4. - С. 139-142.
26. Яновська О. Г. Окремі питання типологізації українського кримінального судочинства [Текст] / О. Г. Яновська // Часоп. Київ, ун-ту права. - 2010. - № 4. - С. 292-295.

ТЕМА 2. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ЗАКОН

1. Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення кримінального процесуального права.
2. Назвіть, що є предметом і методом правового регулювання у кримінальному процесуальному праві.
3. Визначте, як кримінальне процесуальне право співвідноситься з іншими галузями права.
4. Що слід розуміти під джерелами кримінального процесуального права?
5. Охарактеризуйте систему джерел кримінального процесуального права.
6. Розкрийте роль та значення Конституції України як джерела кримінального процесуального права.
7. Що розуміють під «міжнародним договором України»?

8. Класифікуйте міжнародні договори України, що регулюють кримінальну процесуальну діяльність.

9. Назвіть закони України, які є джерелами кримінального процесуального права України, та дайте їх загальну характеристику.

10. Проаналізуйте рішення Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та відповідні висновки Верховного Суду України як джерела кримінального процесуального права України.

11. Розкрийте сутність тлумачення норм кримінального процесуального права.

12. У чому полягають особливості норм кримінального процесуального права?

Самостійно опрацювати такі питання:

Основні закони, що регламентують кримінальне провадження. Структура кримінального процесуального кодексу. Співвідношення кримінальних процесуальних норм і статей кримінального процесуального закону. Застосування кримінальних процесуальних норм за аналогією. Зворотня сила кримінального процесуального закону. Імунітети стосовно дії кримінального процесуального закону України, пов'язані з міжнародними відносинами.

2. Структурно-логічні завдання

Надайте характеристику кримінальному процесуальному праву України за такою схемою:

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ			
Поняття	Предмет правового регулювання	Методи правового регулювання	Джерела

Охарактеризуйте правила чинності кримінального процесуального закону в просторі, в часі, за колом осіб за такою схемою:

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ЗАКОН					
В просторі		В часі		За колом осіб	
Правило	Винятки	Правило	Винятки	Правило	Винятки

3. Вирішіть задачі

Задача 1. 10 жовтня 1960 р. Лимаренкові було пред'явлено обвинувачення у вчиненні злочину, передбаченого ст. 127 КК УРСР 1927 р. (спекуляція). Під час проведення попереднього розслідування у нього було вилучено 5 000 крб та дві ошадні книжки з вкладом на загальну суму 4 000 крб. Під вартою Лимаренко не перебував. Після пред'явлення йому матеріалів

попереднього розслідування для ознайомлення він перейшов на нелегальне становище. Лише в кінці 1961 р. він був затриманий, а 10 квітня вироком народного суду Залізничного району м. Львова був засуджений до трьох років позбавлення волі. Цим же вироком у відповідності зі ст. 78 та п. 4 ст. 84 і п. 2 ст. 324 КПК УРСР 1960 р. знайдені у нього гроші і вклади в ощадних касах були конфісковані.

Захисник Лимаренка подав касаційну скаргу на вирок суду, в якій, крім строку покарання, заперечував правомірність конфіскації грошей і вкладів. На думку захисника, застосування конфіскації в цьому випадку суперечить закону, який діяв у момент вчинення злочину Лимаренком. Стаття 50 КПК УРСР 1927 р., на відміну від ст. 78 КПК України 1960 р., стверджував він, не включала до числа речових доказів гроші та інші Цінності, які придбані злочинним шляхом. Крім того, ст. 306 КПК УРСР 1927 р. (вказуючи, що речі, які здобуті злочином і не є речовими доказами в справі, повинні бути повернуті власникові) також нічого не говорить про гроші та інші цінності.

Таким чином, на думку захисника, суд неправильно застосував статті 78, 81 та 324 КПК України 1960 р., надавши закону зворотної сили і тим самим погіршивши становище засудженого.

Чи були допущені судом порушення закону?

В чому полягає дія кримінального процесуального закону в часі.

Чи має кримінальний процесуальний закон зворотну силу?

Задача 2. Коли вступає в законну силу кримінальний процесуальний закон:

- а) негайно після його опублікування в офіційних друкованих виданнях;
- б) через 10 днів із часу опублікування;
- в) після опублікування в пресі, але з дня, який вказано в законі;
- г) через 10 днів із часу публікації закону в офіційних друкованих виданнях, якщо в самому законі (або постанові парламенту про порядок введення його в дію) немає іншої вказівки про введення його в дію, але не раніше дня його опублікування.

Чи може бути така ситуація, що опублікований закон вводиться в дію лише частково (певні норми діють з іншого часу)? Якщо така ситуація можлива, наведіть приклад.

Задача 3. Теплохід «Михайло Шолохов», маючи прописку Одеського порту, здійснював круїз до Талліна (Естонія). Коли теплохід перебував у Балтійському морі, на ньому було вчинено крадіжку цінних особистих речей у туриста Волкова. Викрадені речі були виявлені у матроса Бувалого. Капітан теплохода розпочав провадження, провів дізнання і після прибуття судна в Одесу передав матеріали справи слідчому.

Яким матеріальним і кримінальним процесуальним законом мав керуватися капітан?

Яким кримінальним процесуальним законом слід керуватися слідчому і судові під час проведення досудового розслідування і судового розгляду справи?

Задача 4. Під час провадження досудового розслідування в кримінальній справі за підозрою громадянина Петрененка за ч. 2 ст. 143 КК України виникла необхідність вчинення окремих слідчих дій на території Білорусі і Російської Федерації. У зв'язку з цим слідчий склав окремі доручення про проведення цих дій і вислав їх у відповідні слідчі органи названих держав. При цьому він просив в окремих дорученнях, щоб слідчі дії проводилися за процесуальним законом (КПК) України.

За яких умов можливе надіслання окремих доручень в інші держави та виконання на їх території слідчих дій слідчими інших держав?

Яким кримінальним процесуальним законом мають керуватися слідчі органи під час виконання взаємних доручень?

Чи зміниться ситуація у випадку, коли слідчий, який проводив слідство у справі Петрененка, сам виїде у вказані держави для проведення певних слідчих дій?

Задача 5. Під час повідомлення Федіку Ф. про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України, він відмовився від захисника, мотивуючи це тим, що він є студентом юридичного факультету шостого курсу заочного навчання і може сам успішно здійснювати свій захист. Проте після закінчення досудового розслідування і оголошення йому про це, підозрюваний заявив клопотання про участь у справі як захисника адвоката Гикавки Г. Це клопотання слідчий відхилив, мотивуючи тим, що підозрюваний раніше відмовився від участі в справі захисника.

Чи було забезпечено право на захист?

Якою нормою воно врегульоване? Розкрийте структуру цієї норми.

Задача 6. Торговий аташе одного з іноземних посольств разом з акредитованим журналістом своєї держави здійснював туристичну поїздку по нашій країні. Під час прогулянки в м. Києві, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вони зустріли громадянина однієї з африканських держав, який навчався у Київському університеті, посварилися з ним і в бійці, яка виникла після цього, завдали останньому ножових поранень.

Після затримання і доставлення до відділу Національної поліції торговий аташе і журналіст вимагали негайного їх звільнення, посилаючись на своє іноземне підданство.

З'ясуйте порядок притягнення до кримінальної відповідальності іноземців та осіб без громадянства.

Хто з іноземних громадян користується недоторканністю (імунітетом від кримінальної відповідальності на території України)?

4. Вирішіть тестові завдання

1. Кримінальний процесуальний закон – це:

- А) сукупність кримінальних процесуальних правовідносин та кримінальної процесуальної діяльності;
- Б) система норм КПК, що регламентують діяльність суб'єктів кримінального процесу;
- В) сукупність процесуальних норм, що регулюють кримінальну процесуальну діяльність суб'єктів кримінального процесу і спрямовані на забезпечення виконання завдань кримінального судочинства.

2. Кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням:

- А) практики міжнародного суду ООН;
- Б) практики Європейського суду справедливості;
- В) практики Європейського суду з прав людини.

3. Які з наведених елементів є обов'язковими в структурі кримінальної процесуальної норми:

- А) гіпотеза;
- Б) диспозиція;
- В) санкція;
- Г) всі з вищевказаних елементів є обов'язковими.

4. Які з наведених видів норм не належать до кримінальних процесуальних:

- А) уповноважуючі;
- Б) зобов'язуючі;
- В) забороняючі;
- Г) рекомендаційні.

5. Кримінальне процесуальне право в Україні є:

- А) звичаєвим;
- Б) прецедентним;
- В) кодифікованим;
- Г) статутним.

6. Чи має кримінальний процесуальний закон зворотну силу:

- А) не має;
- Б) має за певних умов;
- В) має, але стосовно лише процесуальних рішень;
- Г) у будь-якому випадку має зворотну силу.

7. Порядок кримінального провадження на території України визначається лише:

- А) Кримінальним процесуальним кодексом України;
- Б) кримінальним процесуальним законодавством інших держав;
- В) кримінальним процесуальним законодавством України;
- Г) Конституцією України та Кримінальним процесуальним кодексом України.

8. Чи застосовується кримінальне процесуальне законодавство України до осіб без громадянства, які вчинили кримінальні правопорушення на території України?

- А) застосовується;
- Б) застосовується тільки за їх згодою;
- В) не застосовується;
- Г) застосовується за згодою Міністра внутрішніх справ України.

Рекомендована література до теми 2

1. Конституція України [Текст] : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254/96 // Відом. Верхов. Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Віденська Конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. [Текст] // Відом. Верхов. Ради СРСР. - 1964. - № 8. - Ст. 97.
3. Віденська Конвенція про консульські зносини, ратифікована ВР СРСР 23.03.89 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіц. веб-сайт. - Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=995_047.
4. Додатковий протокол до Європейської Конвенції про передачу засуджених осіб 1997 р. [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 2003. - № 29. - Ст. 228.
5. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 2011. - № 50. - Ст. 545.
6. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 р. та Додатковий протокол 1978 р. до Конвенції [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 1998. - № 23.-Ст. 130.
7. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р., Додатковий протокол 1975 р. та Другий додатковий протокол 1978 р. до Конвенції [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 1998.-№23.-Ст. 129.
8. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах 1972 р. [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 1995. - № 31. - Ст. 250.
9. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини [Текст] (04.11.1950) // Офіц. вісн. України. - 1998. -№ 13. - С. 270.
10. Конвенція про передачу засуджених осіб 1983 р. [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 1995. - № 31. - Ст. 248.
11. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 1994. - № 46. - Ст. 417.
12. Кримінальний процесуальний кодекс України [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 2013.-№9-10, 11-12, 13.-Ст. 88.
13. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві [Текст] : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 1994. - № 11. - Ст. 51.
14. Про міжнародні договори України [Текст] : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 2004. - № 50. - Ст. 540.
15. Про Національну поліцію [Текст]: Закон України//Відом. Верхов. Ради України - 2015. -№ 40-41. - Ст.379.
16. Про оперативно-розшукову діяльність [Текст] : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 1992. - № 22. - Ст. 303.
17. Про прокуратуру [Текст] : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 2014. — № 2-3. - Ст. 12.
18. Про судову експертизу [Текст]: Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 1994. - № 28. - Ст. 232.

19. Про судоустрій і статус суддів [Текст]: Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 2016. - №31- Ст. 545.
20. Грошевий Ю. М. Актуальні проблеми вдосконалення кримінально-процесуального законодавства [Текст] / Ю. Грошевий // Питання боротьби зі злочинністю / редкол.: В. І. Борисов [та ін.]. - Х. : Право, 2010. - Вип. 19. - С. 239-243.
21. Дроздов О. Кримінально-процесуальний механізм зворотньої дії кримінального закону в часі [Текст] / О. Дроздов, В. Гутник // Юрид. вісн. України. - 2006. - 7—13 жовт. - С.7.
22. Карпов Н. Действие уголовно-процессуального закона Украины во времени [Текст] Н. Карпов//Закон и жизнь : междунар. науч.-практ. правовой журн. -2010.-№ 12. - С. 16-24.
23. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] : у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація. В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х. : Право, 2012. - С. 3-4; 9-13.
24. Уваров В. Г. Проблеми реформування кримінального процесу України в контексті міжнародних стандартів [Текст] / В. Г. Уваров // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ.-2011,-№4.-С. 576-581.
25. Щериця С. Дія кримінального процесуального закону в часі [Текст] / Світлана Щериця // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 10. - С. 125-127.

ТЕМА 3. ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

1. Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність і значення засад кримінального провадження?
2. Назвіть ознаки засад кримінального провадження як системного утворення.
3. Назвіть загальноправові, загальнопроцесуальні (міжгалузеві) та кримінальні процесуальні (галузеві) засади кримінального провадження.
4. У чому полягає специфіка реалізації засади верховенства права у кримінальному провадженні?
5. Охарактеризуйте нормативний зміст такої засади кримінального провадження, як «повага до людської гідності».
6. Розкрийте сутність і значення засади змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і доведення перед судом їх переконливості.
7. Як реалізується у кримінальному провадженні положення, що характеризують засаду рівності перед законом і судом?
8. Які гарантії недоторканності житла чи іншого володіння особи існують у кримінальному провадженні?
9. Які положення закону гарантують недоторканність права власності у кримінальному провадженні?
10. Розкрийте сутність засади забезпечення права на захист у кримінальному провадженні.
11. Як у кримінальному провадженні забезпечується доступ до правосуддя?
12. Охарактеризуйте сутність засади публічності (офіційності) у кримінальному провадженні.

13. Як забезпечується дотримання розумних строків кримінального провадження?

14. Які гарантії забезпечення презумпції невинуватості встановлює кримінальний процесуальний закон?

15. Якою мовою здійснюється кримінальне провадження?

Самостійно опрацювати такі питання:

Принцип неприпустимості примушування до свідчення проти самого себе та своїх близьких родичів. Принцип таємниці наради суддів. Принцип забезпечення повної реабілітації осіб, незаконно та безпідставно притягнутих до відповідальності. принцип документованості. Принцип справедливості. Принцип стадійності.

2. Структурно-логічні завдання

Розподіліть усі відомі вам засади кримінального процесу України за запропонованою схемою:

ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ		
Загальноправові	Міжгалузеві	Галузеві

Заповніть таблицю:

Назва засади	Основний зміст	Винятки

3. Вирішіть задачі

Задача 1. При відкритті судового засідання по справі Карвича Н.З., який обвинувачувався в розбійному нападі, захисник обвинуваченого заявив суду, що Карвич Н.З. за національністю латиш, погано розуміє українську мову і дуже слабо нею володіє, між тим досудове слідство проводилось без участі перекладача. За цими підставами захисник прохав повернути справу прокурору для провадження досудового розслідування.

Прокурор заперечував проти клопотань захисника, вказуючи, що на досудовому слідстві Карвич Н.З. не просив забезпечити його допомогою перекладача, а на даний час перекладач викликаний і з його участю буде розглянуто справу.

Як повинен вчинити суд?

Задача 2. Барієву Б.Б. було повідомлено про підозру в скоєнні злочину, передбаченого ч.3 ст.185 КК України. Підозрюваний винним себе не визнав і

пояснив слідчому, що не міг бути причетним до вказаного злочину, так як в момент його скоєння знаходився в іншому місці. Слідчий заявив, що не може прийняти до уваги доводи Барієва, так як той не представив йому докази, які підтверджують алібі.

Чи відповідають дії слідчого принципам кримінальному процесу?

Задача 3. Народний депутат Кленков О.І. був викликаний повісткою на судовий розгляд по справі про злочин, передбачений ст.123 КК України, в якості потерпілого при відкритті судового розгляду Кленков заявив клопотання про розгляд справи у закритому судовому розгляді. Клопотання обґрунтував тим, що не хоче оголошувати цей інцидент.

Суддя задовольнив клопотання Кленкова і виніс ухвалу, в якій сказав: “Приймаючи до уваги, що розголошення даних судового розгляду можуть негативно позначитись на депутатській діяльності Кленкова, слухання по справі провести в закритому судовому засіданні”.

Якими принципами кримінального процесу слід керуватися при оцінці прийнятого суддею рішення?

Задача 4. При призначенні до слухання справи Мушкина О.Г., який обвинувачувався в підпалі, суд ухвалив: слухати справу з участю прокурора і захисника. В судовий розгляд 18 серпня з’явився прокурор, захисник і всі свідки, але обвинувачений, який знаходився під вартою, не був доставлений і справа була відкладена. На слідуєчий судовий розгляд 29 серпня був доставлений обвинувачений, з’явилися всі свідки і прокурор, але не з’явився захисник. Суд ухвалив: “Приймаючи до уваги, що захисник не з’явився і що повторно відкладати справу не доцільно, слухати справу без участі захисника і прокурора”. Потім суд розглянув справу і виніс вирок.

Чи правильні дії судді?

Задача 5. По справі Устименко І.І. і Волкова Н.М., по справам яких було проведено підготовче засідання по обвинуваченню в розбійному нападі. На судовий розгляд з’явилися свідки і потерпілі Макаров О.З. і Сватова І.О. На судовий розгляд з’явився лише свідок Теплов О.М., потерпілі і інші свідки в суд не з’явилися, довідок про вручення їм повісток в справі не було. Прокурор запропонував слухати справу в відсутності свідків, які не з’явилися, захисник підтримав думку прокурора. Суд постановив: слухати справу. Обвинувачені Устименко і Волков, які на досудовому слідстві визнали себе винними, на судовому розгляді відмовились від раніш даних ними показань і наполягали на тому, що вони невинні. Суд допитав підсудних, оголосив показання, дані ними на досудовому слідстві, допитав свідка Теплова П., оголосив показання, дані на досудовому слідстві потерпілими і іншими свідками і виніс вирок.

Оцініть правильність дій суду?

Задача 6. Апеляційний суд, переглядаючи справу щодо 16-річних Перегудова і Угрюмова, засуджених за вчинення хуліганства і згвалтування, дійшов висновку, що районний суд всебічно, повно і об'єктивно розглянув цю справу в закритому судовому засіданні. В той же час він не виявив у справі відповідного рішення судді про необхідність розгляду справи в закритому судовому засіданні.

Яке рішення має прийняти у зв'язку з цим суд апеляційної інстанції?

Задача 7. Проводячи підготовче провадження по справі Бочарова Б. за ч.2 ст.190 КК, суддя зазначив в ухвалі, що розгляд даної справи призначається за участю державного обвинувача. Про захисника в ухвалі не згадувалось. У судовому засіданні з'явилися державний обвинувач, захисник у розгляді справи участі не брав.

Хоча до протоколу судового засідання прикладена заява Бочарова Б. про те, що він буде захищатися сам, з його апеляційної скарги видно, що підставою для відмови від захисника стала неявка адвоката у судовому засіданні.

Які порушення кримінально-процесуального закону були допущені судом? Яке рішення має прийняти апеляційна інстанція за скаргою засудженого Бочарова?

Задача 8. В чергову частину Дзержинського відділення Нацполіції м.Харькова по телефону надійшло повідомлення громадянки Лобанової Л. про те, що в її квартири скоєна крадіжка. Для перевірки вказаної інформації на місце події виїхав черговий слідчий і працівник оперативного підрозділу. В результаті перевірки було встановлено, що на входних дверях кв.27 буд.3 по вул. Асхарова є сліди злому, в квартирі безлад. Лобанова Л. пояснила, що з дому зникли відеореєстратор, 10 відеокасет, шкіряна куртка.

Лобанов К. давати будь-які пояснення відмовився і вказав, що про крадіжку його жінка повідомила без поради з ним, сам він не заінтересований в кримінальному провадженні по факту крадіжки його індивідуального майна. Причину цього Лобанов К. пояснювати відмовився.

Як повинен вчинити слідчий?

Якими принципами кримінального процесу він повинен керуватися при прийнятті рішення?

3. Вирішіть тестові завдання

1. Чи закріплено у кримінальному процесуальному законодавстві поняття засад кримінального процесу?

- А) ні, не закріплено, це поняття сформульовано наукою кримінального процесу;
- Б) так, закріплено у Конституції України;
- В) так, закріплено в КПК;
- Г) закріплено в Законі України «Про судоустрій і статус суддів».

2. Хто приймає рішення про здійснення кримінального провадження у закритому судовому засіданні?

- А) прокурор за погодженням із суддею;
- Б) слідчий суддя, суд;
- В) слідчий за погодженням з прокурором;
- Г) обвинувачений.

3. Принцип верховенства права у кримінальному провадженні застосовується з урахуванням практики:

- А) практики міжнародного суду ООН;
- Б) практики Європейського суду справедливості;
- В) практики Європейського суду з прав людини;
- Г) Гаагського трибуналу.

4. Яке з наведених положень розкриває зміст засади презумпції невинуватості?

- А) усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь такої особи;
- Б) підозра, обвинувачення можуть ґрунтуватися на доказах, отриманих незаконним шляхом;
- В) обвинувачений має право відмовитись давати показання і відповідати на запитання;
- Г) поведження з невинуватою особою має відповідати поведженню з винуватою.

5. Чи діє засада гласності у досудовому провадженні?

- А) так, діє без обмежень;
- Б) ні, засада гласності діє тільки у судових стадіях кримінального процесу;
- В) так, але дія засади обмежена правилом про недопустимість розголошення даних досудового розслідування;
- Г) так, діє, але тільки в частині ознайомлення з процесуальними рішеннями і отримання їх копій.

6. У чому проявляється засада публічності?

- А) у публічному судовому розгляді у кримінальних поведженнях;
- Б) в обов'язку слідчого і прокурора в межі своєї компетенції розпочати досудове розслідування в кожному випадку безпосереднього виявлення ознак кримінального правопорушення або в разі надходження заяви (повідомлення) про винення кримінального правопорушення, а також вжити всіх передбачених законом заходів длч встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила;
- В) в обов'язку органів осудового розслідування, прокуратури і суду неухильно і точно виконувати вимоги законів України, що виражають волю народу;
- Г) у відкритому судовому засіданні.

7. Хто може у встановлених законом випадках і порядку користуватися додатковими гарантіями відповідно до засади рівності перед законом і судом?

- А) неповнолітні, іноземці, особи з розумовими вадами тощо;
- Б) слідчі;
- В) підозрювані, обвинувачені;
- Г) працівники органів Національної поліції.

8. Яке з перерахованих положень не входить до системи засад кримінального провадження?

- А) забезпечення права на свою оуду та особисту недоторканість;
- Б) вільна оцінка доказів;
- В) недоторканість житла чи іншого володіння особи;
- Г) таємниця спілкування.

9. Відповідно до засади недоторканості житла чи іншого володіння особи, проникнення до них, проведення в них огляду чи обшуку дозволяється за вмотивованим:

- А) рішенням слідчого;
- Б) рішенням слідчого, погодженого із прокурором;
- В) рішенням прокурора;
- Г) рішенням суду.

10. Згідно із засадою диспозитивності кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення розпочинається лише на підставі:

- А) рішення слідчого;
- Б) постанови прокурора;
- В) ухвали суду;
- Г) заяви потерпілого.

Рекомендована література до теми 3

1. Альбрехт П.-А. Забытая свобода. Принципы уголовного права и европейской безопасности [Текст] / П.-А. Альбрехт. - Харьков : Право, 2012. - 184 с.
2. Амеліна А. С. Дотримання конституційних прав і свобод у кримінальному судочинстві [Текст] / А. С. Амеліна // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. Спец. вип. - 2011. - № 8. - С. 266-270.
3. Апостолова Н. Н. Разумный срок уголовного судопроизводства [Текст] / Н. Н. Апостолова // Рос. юстиция. - 2010. - № 9. - С. 63-66.
4. Аширбекова М. Т. Соблюдение разумного срока как качественная характеристика производства по уголовному делу [Текст] / М. Т. Аширбекова // Рос. юстиция. - 2010. - № 12. - С. 64-66.
5. Баев О. Я. К проблеме правового закрепления положения о «разумности срока уголовного судопроизводства» [Текст] / О. Я. Баев // Криминалист первопечатный. - 2010. - № 1. - С. 11-26.
6. Банчук О. А. Вимоги статті 6 Конвенції про захист прав людини та основних свобод до процедури здійснення судочинства [Текст] / О. А. Банчук, Р. О. Куйбіда. - К. : Леста, 2005. - 116с.
7. Барташук Л. П. Ретроспективний аналіз забезпечення права людини на повагу до гідності у кримінальному судочинстві [Текст] / Л. П. Барташук // Адвокат. - 2010. - № 7. - С. 23-28.
8. Барчук Г. І. Презумпція невинуватості як один із принципів кримінального процесу [Текст] / Г. І. Барчук, П. Ю. Чеханюк // Наук. вісн. КНУВС. - К., 2010. - Вип. 4 (71). - С. 54-62.

9. Беднарська В. М. Питання принципів кримінального судочинства в доказовій діяльності. [Текст] / В. М. Беднарська, О. С. Корнеева // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. - 2010. - Вип. 2. - С. 85-88.
10. Безпалько І. Л. Система принципів кримінального процесу та проблема їх класифікації: [Текст] : монографія / І. Л. Безпалько. - Х. : ФІНИ, 2011. - 215 с.
11. Гриненко, С. О. Реалізація принципу безпосередності у досудових стадіях кримінального процесу України [Текст] : монографія / С. О. Гриненко. - Х. : Оберіг, 2008. - 220 с.
12. Грошевий Ю. М. Забезпечення свободи в кримінальному судочинстві [Текст] / Ю. М. Грошевий // Вибр. праці. - Х. : Право, 2011. - С. 578-582.
13. Грошевий, Ю. М. Реформа кримінально-процесуального законодавства та захист прав і свобод людини і громадянина [Текст] / Ю. М. Грошевий // Вибр. праці. - Х. : Право, 2011. - С. 439-451.
14. Гутник П. М. Сучасні проблеми гласності судового розгляду з позицій практикуючого адвоката [Текст] / П. М. Гутник // Адвокат. - 2010. - № 7. - С. 20-22.
15. Дикарев І. С. Соотношение принципов публичности и состязательности в уголовном судопроизводстве (исторический аспект) [Текст] / И. С. Дикарев // Государство и право. — 2012. — №5.-С. 88-95.
16. Доля Е. Принцип законности в уголовном судопроизводстве: онтологический, гносеологический и правовой аспекты [Текст] / Е. Доля // Законность. - 2010. - № 1. - С.3-8.
17. Карабут Л. В. Принцип публічності у кримінальному процесі України [Текст] : монографія / Л. В. Карабут. - Луганськ : Луган. держ. ун-т внутр. справ, 2010. - 166 с.
18. Кочура А. В. Презумпція невинуватості як галузевий принцип кримінального судочинства та її нормативний зміст [Текст] / А. В. Кочура // Право і безпека. - 2010. - № 4. - С. 163-166.
19. Кузьмічова Є. В. Принципи забезпечення охорони лікарської таємниці у кримінальному процесі України [Текст] / Є. В. Кузьмічова // Наук. вісн. КНУВС. - К., 2010. - Вип. 3 (70). - С. 104-112.
20. Куковинець А. Проблеми реалізації принципу поваги честі та гідності особи при провадженні слідчих дій [Текст] / А. Куковинець, Е. Манівлець // Підприємництво, госп-во і право.-2012.-№3.-С. 129-131.
21. Кучинська О. Забезпечення права на захист та кваліфіковану правову допомогу в кримінальному провадженні [Текст] / О. Кучинська // Юрид. Україна. - 2012. - № 4. - С. 65-69.
22. Кучинська О. П. Принцип поваги до честі і гідності людини у кримінальному процесі [Текст] / О. П. Кучинська // Адвокат. - 2012. - № 4. - С. 17-19.
23. Лисогор В. Презумпція невинуватості - основний принцип кримінального процесу в правовій державі [Текст] / В. Лисогор, Н. Махначова // Підприємництво, госп-во і право. - 2010. - № 1. - С. 145-148.
24. Літвінова І. Ф. Забезпечення недоторканності житла чи іншого володіння особи в кримінальному процесі [Текст]: монографія / І. Ф. Літвінова. - К.: О. С. Ліпкан, 2012. - 230 с.
25. Лобойко Л. М. «Розумність» строків у кримінальному процесі [Текст] / Л. М. Лобойко // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. - 2008. - Вип. 4. - С. 248-257.
26. Маляренко В. Т. Конституційні засади кримінального судочинства [Текст] / В. Т. Маляренко ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. - К.: Юрінком Інтер, 1999. - 318 с.
27. Маркуш, М. А. Принцип змагальності в кримінальному процесі України [Текст] : монографія / М. А. Маркуш. - Х.: Бібліотека юриста, 2007. - 208 с.
28. Мотрич А. В. Презумпція невинуватості за законодавством України та Російської Федерації [Текст] / А. В. Мотрич // Наук. вісн. КНУВС. - К., 2010. - Вип. 1 (68). - С. 124-130.
29. Навроцька В. В. Засада диспозитивності та її реалізація в кримінальному процесі України [Текст] : монографія / В. В. Навроцька ; Львів. ДУВС. - Львів, 2010. - 439 с.
30. Назаров В. В. Конституційні права людини та їх обмеження у кримінальному процесі України [Текст] : монографія / В. В. Назаров. - Х. : Золота миля, 2009. - 400 с.
31. Нор В. Презумпція невинуватості як принцип кримінального судочинства та його інтерпретація Європейським судом із прав людини [Текст] / В. Нор // Вісн. Львів, ун-ту. Сер. юрид.-2011.-Вип. 53,-С. 389-402.
32. Овчаренко О. М. Доступність правосуддя та гарантії його реалізації [Текст] / О. М. Овчаренко. - Х. : Право, 2008. - 304 с.
33. Прокопенко О. Б. Право на справедливий суд: концептуальний аналіз і практика реалізації [Текст] / О. Б. Прокопенко. - Х., 2011.

34. Решняк М. Г. Реализация принципа презумпции невиновности в уголовном судопроизводстве: теория и практика [Текст] / М. Г. Решняк // Рос. юстиция. - 2010. - № 9. - С. 34-38.
35. Сакара Н. Ю. Проблема доступності правосуддя у цивільних справах [Текст] / Н. Ю. Сакара. - Х.: Право, 2010. - 256 с.
36. Смоков С. М. Гарантії застосування заходів процесуального примусу у кримінальному судочинстві України [Текст] / С. М. Смоков, К. Г. Горелкіна. - Одеса : Астропринт, 2012. — 148 с.
37. Стратонов В. Публічно-приватні засади побудови та організації кримінального судочинства [Текст] / В. Стратонов, М. Леоненко // Вісн. прокуратури. -2012. -№ 2. - С. 87-91.
38. Тищенко О. І. Застосування та оскарження запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в досудовому провадженні у кримінальних справах [Текст] : навч.-практ. посіб. / О. І. Тищенко. -Х. : Фіні, 2011. - 132 с.
39. Уваров В. Г. Інститут запобіжних заходів за новим КПК України в контексті міжнародних стандартів [Текст] / В. Г. Уваров // Право і суспільство. - 2012. - № 2. - С. 294-297.
40. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції [Текст] / С. Шевчук. - Вид. 3-те. - К.: Реферат, 2010. — 848 с.
41. Шило О. До питання реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у порядку судово-контрольного провадження в досудових стадіях кримінального процесу [Текст] / О. Шило // Вісн. Акад. прав, наук України. - 2011. - № 1 (64). - С. 164-172.
42. Шило О. Г. Теоретико-прикладні основи реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у досудовому провадженні в кримінальному процесі України [Текст] / О. Г. Шило. - Х.: Право, 2011. - 472 с.
43. Шумило М. Є. Реалізація конституційного принципу таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції у досудових стадіях кримінального процесу України [Текст]: монографія / М. Є. Шумило, В. С. Рудей. - Х.: СПДФО Бровін О. В., 2012. — 208 с.
44. Ялова О. Деякі аспекти застосування державної мови у судочинстві України [Текст] / О. Ялова // Право України. - 2010. - № 3. - С. 266-271.
45. Яновська О. Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства [Текст]: монографія / О. Г. Яновська. - К.: Прецедент, 2011. - 303 с.

ТЕМА 4. СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

1. Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «учасники кримінального провадження».
2. Класифікуйте осіб, які приймають участь у кримінальному провадженні.
3. Що таке сторона кримінального провадження ?
4. Розкрийте поняття суду як органу правосуддя.
5. Розкрийте процесуальний статус судді у кримінальному провадженні.
6. Розкрийте процесуальний статус слідчого судді у кримінальному провадженні.
7. Назвіть функції та повноваження прокурора на різних стадіях кримінального провадження.
8. Розкрийте процесуальне положення керівника органу досудового розслідування.
9. Охарактеризуйте процесуальне положення слідчого органу досудового розслідування

10. Назвіть права які мають підозрюваний, обвинувачений.

11. Хто може бути захисником та які підстави його участі в кримінальному провадженні?

12. Розкрийте особливості процесуального статусу потерпілого та його представника (законного представника) на різних стадіях кримінального провадження.

13. Розкрийте обставини, що виключають участь судді, слідчого судді, прокурора у кримінальному провадженні.

14. Розкрийте процесуальний статус законних представників у кримінальному провадженні.

15. Розкрийте процесуальний статус представників у кримінальному провадженні.

16. Охарактеризуйте процесуальне положення інших учасників кримінального провадження, які відіграють допоміжну роль.

Самостійно опрацювати такі питання:

Присяжні повірені: історичний досвід. Порядок формування списків присяжних засідателів. Порівняльна характеристика присяжних і народних засідателів. Процесуальний порядок вирішення відводу.

2. Структурно-логічні завдання

Надайте процесуальну характеристику слідчого судді у кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

Слідчий суддя		
Поняття	Повноваження	Види юридичної відповідальності

Надайте процесуальну характеристику прокурора у кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

Прокурор		
Поняття	Повноваження	Види юридичної відповідальності

Надайте процесуальну характеристику слідчого у кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

Слідчий		
Поняття	Повноваження	Види юридичної відповідальності

Охарактеризуйте процесуальний статус захисника у кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

Захисник				
Захисником є	Підтвердження повноважень	Обов'язки	Права	Види юридичної відповідальності

Потерпілий				
Фактична підстава набуття статусу	Правова підстава Учасі особи	Обов'язки	Права	Види юридичної відповідальності

3.Вирішіть задачі

Задача 1. Карасика С. було засуджено за хуліганство.

Судова колегія у кримінальних справах апеляційного суду, переглянувши справу в апеляційному порядку, скасувала вирок і повернула справу на новий розгляд. Взято до уваги такі обставини: як видно з висновку судово-психіатричної експертизи, проведеної на досудовому слідстві, Карасик виявляв ознаки розумової відсталості в ступені легкої дебільності. У школі він вчився слабо, у 5 і 6 класах залишався на другий рік і у зв'язку з психічними недоліками був демобілізований з армії. Захисник брав участь у справі Карасика при ознайомленні з матеріалами закінченого досудового слідства. У суді першої інстанції його не було.

Оцініть правильність рішення суду апеляційної інстанції. Коли участь захисника у кримінальній справі є обов'язковою?

Задача 2. У судовому засіданні Хайман К. і Петухов П., які обвинувачувались за ч.2 ст.152 КК, заявили відвід державному обвинувачеві - прокурору Костишину К. У своєму клопотанні вони зазначили, що заявляють відвід прокурору тому, що він у процесі досудового слідства погрожував "засадити їх надовго в тюрму".

Суд задовольнив клопотання обвинувачених і виніс ухвалу про відвід прокурора. Однак через 5 днів у судовому засіданні у цій же справі знову взяв участь той самий прокурор, щодо якого обвинувачені і їх захисники знову заявили відвід, виклавши ті ж самі мотиви. Суд відхилив клопотання як необґрунтовані, взявши до уваги також пояснення прокурора про те, що на даний час ніхто з працівників прокуратури не може його замінити.

Засуджені Хайман К. і Петухов П. та їх захисники звернулися до апеляційного суду з апеляційними скаргами, у яких виклали зазначені обставини.

Чи були законні підстави для відводу прокурора?

Яке рішення має винести касаційна інстанція за скаргами засуджених та їх захисників?

Задача 3. Апеляційний суд, переглядаючи справу про хуліганство Сидорова С. і Безпалого Б., встановив, що державне обвинувачення в суді першої інстанції підтримувала помічник прокурора району Борисова Б., яка є рідною сестрою старшого слідчого райвідділу внутрішніх справ Москаленка М., котрий проводив розслідування по справі.

Яке рішення має прийняти апеляційний суд, на якій підставі?

Задача 4. Слідчий, який проводив розслідування кримінального провадження за підозрою Андреева А. за ч.3 ст.296 КК України російською мовою, допитав обвинуваченого, потерпілу Степанову С. і свідка Павлова П. їх рідною мовою - марійською, а протоколи допитів оформив російською мовою. Переклад їх показань, зафіксованих в протоколах, з російської мови на марійську робив сам.

Оскільки слідчий добре володів і російською, і марійською мовами, ніяких зауважень на такий порядок спілкування з слідчим ні обвинувачений, ні потерпіла, ні свідок не висловлювали.

В анкетних частинах протоколів допитів потерпілої і свідка суд виявив записи “перекладача не потребую”, у протоколах допиту Андреева А. такого запису не було.

Чи були допущені порушення закону слідчим? Якщо були, то які саме і як суд має на них реагувати?

Задача 5. Підозрюваний Годунов Г. заявив відвід слідчому Кривоножку К. на тій підставі, що той, працюючи раніше оперативним працівником, проводив у цій же справі дізнання.

Хто і як повинен вирішити питання про відвід?

Задача 6. Виїхавши для проведення відтворення обстановки і обставин події у справі про злочин, передбачений ч.2 ст.286 КК, слідчий став очевидцем вчинення хуліганства.

Чи може він розпочати провадження за ознаками цього злочину і провести невідкладні, а можливо і всі інші необхідні слідчі дії?

Задача 7. Розглядаючи справу про крадіжку з гуртожитку речей, які належали Радченко О.М., слідчий дійшов висновку, що в справі вже є ряд даних, які вказують на те, що крадіжку скоїв один із п'яти, які проживають разом з Радченко робітників. В зв'язку з цим слідчий допитав всіх проживаючих в одній кімнаті з потерпілим, як підозрюваних.

Чи правильні дії слідчого?

Задача 8. Крисенко К. підозрювався за п.4,5 ст.115 КК України. Родичі Крисенка К. на прохання останнього уклали угоду на здійснення його захисту адвокатом Срібняком С., про що повідомили і слідчого.

10 квітня адвокат Срібняк С. прибув до прокуратури. Однак слідчий відмовився надати йому можливість ознайомитися з матеріалами справи в порядку ст.221 КПК України, заявивши, що справу вже закінчено і Крисенко ознайомився того ж дня, 10 квітня, з матеріалами справи разом з адвокатом Грищенком Г., призначеним в порядку ст.53 КПК.

При цьому слідчий показав приєднану до справи заяву, написану від імені Крисенка, про те, що останній відмовляється від повторного ознайомлення з матеріалами справи з участю адвоката Срібняка С.

У апеляційній скарзі Крисенко стверджував, що цю заяву він підписав всупереч своїй волі під впливом слідчого.

Які порушення кримінального процесуального закону були допущені слідчим? Чи можуть вони стати підставою для скасування вироку щодо Крисенка?

3. Вирішіть тестові завдання

1. Кримінальне провадження в суді першої щодо справ про довічне позбавлення волі здійснюється:

- а) у складі двох суддів і трьох народних засідателів;
- б) у складі двох суддів та трьох присяжних засідателів;
- в) у складі одного судді і двох народних засідателів.

2. Прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час досудового розслідування:

- а) у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням;
- б) у формі відомчого контролю за додержанням законів органами досудового розслідування;
- в) у формі загального нагляду за додержанням законів органами досудового розслідування.

3. Прокурор здійснює свої повноваження:

- а) з початку кримінального провадження і до його завершення;
- б) з моменту повідомлення про підозру про вчинення кримінального правопорушення і до винесення обвинувального акта;
- в) з моменту затримання особи і до постановлення вироку.

4. Слідчий зобов'язаний:

- а) виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі;
- б) виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в будь-якій із форм;
- в) виконувати доручення прокурора, але в разі незгоди оскаржити дії прокурора до слідчого-судді.

5. Підозрюваною є особа:

- а) щодо якої застосовано запобіжний захід до винесення постанови про притягнення її як обвинуваченого;
- б) якій повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;
- в) особу фізично захоплено з метою встановлення її особи.

6. Обвинувачений:

- а) має право давати показання з приводу обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення;
- б) не має права відмовитись давати показання з приводу обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення;
- в) зобов'язаний відповідати на запитання з метою допомогти слідчому з'ясувати істину у справі.

7. Участь захисника у кримінальному провадженні:

- а) є обов'язковою по всім категоріям справ;
- б) є обов'язковою і особа не вправі відмовитись від захисника;
- в) є обов'язковою щодо особливо тяжких злочинів.

8. Якщо в разі вчинення кримінального правопорушення сталася смерть потерпілого такі права мають:

- а) правнук, правнучка;
- б) особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі;
- в) представник потерпілого.

9. Цивільним позивачем є :

- а) фізична особа, якій завдано фізичної шкоди;
- б) фізична особа, якій завдано майнової та\або моральної шкоди;
- в) юридична особа, якій суспільно небезпечний діянням заподіяно моральної шкоди.

10. Права та обов'язки цивільного відповідача виникають:

- а) з моменту спричинення матеріальної шкоди;
- б) з моменту встановлення наявної шкоди органом досудового розслідування;
- в) з моменту подання позовної заяви органу досудового розслідування або суду.

11. Як свідок не може бути допитаний:

- а) особа, яка брала участь в укладенні угоди про примирення у кримінальному провадженні;
- б) спеціаліст, який надавав допомогу слідчому у проведенні на оформленні слідчих дій;
- в) поняті.

12. Участь понятого обов'язкова:

- а) при проведенні затримання особи;
- б) при проведенні обстеження публічно недоступних місць;
- в) при проведенні пред'явлення для впізнання.

13. Питання про відвід одному або всьому складу суду вирішується:

- а) головою суду;
- б) цим же складом суду;
- в) суддею одноособово, який визначається автоматизованою системою документообігу суду.

14. Питання відводу прокурора на стадії досудового розслідування вирішує:

- а) слідчий суддя;
- б) вищестоящий прокурор;
- в) голова суду.

15. При задоволенні відводу захисника слідчий суддя пропонує запросити іншого захисника та надає для цього під час досудового розслідування:

- а) не менше 24 годин;
- б) не менше 48 годин;
- в) не менше 72 годин.

16. Постанова прокурора потрібна:

- а) для проведення освідування;
- б) для проведення очної станки;
- в) для проведення слідчого експерименту в житлі.

Рекомендована література до теми 4

1. Конституція України: науково-практичний коментар [Текст] / В. Я. Тацій, О. В. Петришин, Ю. Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав, наук України. - 2-ге вид. - Х.: Право, 2011.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х.: Право, 2012. - 768 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Groшевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х.: Право, 2012. - 664 с.
4. Басай В. Д. До питання про застосування слідчим власних спеціальних знань у протє: розкриття та розслідування злочинів [Текст] / В. Д. Басай // Криміналістика ХХІ століття. - Х.: Право, 2010. - С. 576-579.
5. Басиста І. В. Прийняття і використання рішень слідчого на стадії досудового розслідування [Текст]: монографія / І. В. Басиста. - Івано-Франківськ: Тіповіт, 2011 — 532 с.
6. Бездітний В. Кримінальний процес - 2013: щодо окремих норм, які регулюють росс - захисника по справі [Текст] / В. Бездітний, Т. Пашковська // Юрид. газ. - 2013. - 5 лют. (№ 6). - С. 8-9.
7. Біленко Б. Новели в процесуально-правовому статусі захисника згідно з новим КПК України [Текст] / Б. Біленко // Юрид. журн. - 2012. - № 9. - С. 77.
8. Гайворонська І. Потерпілий як сторона примирення в справах публічного обвинувачення у кримінально-процесуальному праві України [Текст] / І. Гайворонська // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид. - Львів, 2010. - Вип. 50. - С. 346-351.
9. Гладкіх В. Ю. Поняття та ознаки розсуду слідчого в кримінальному процесі [Текст] / В. Ю. Гладкіх // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. Спец. вип. - 2011. - № 8. - С. 247-253.
10. Гловюк І. В. Судова діяльність у досудових стадіях кримінального процесу [Текст]: монографія / І. В. Гловюк. - Одеса: Фенікс, 2010. - 230 с.
11. Городовенко, В. В. Принципи судової влади [Текст]: монографія / В. В. Городовенко. - Х.: Право, 2012. - 448 с.
12. Гошовська Т. В. Роль адвокатури при здійсненні захисту у кримінальній справі: по-зитивний прояв судово-правового реформування [Текст] / Т. В. Гошовська, Н. Л. Дроздович // Вісн. Верхов. Суду України. - 2012. - № 9. - С. 28-34.
13. Groшевий Ю. М. Роль суду в змагальному кримінальному процесі судочинства [Текст] / Ю. М. Groшевий // Вибр. праці. - Х.: Право, 2011. - С. 430—439.

14. Давиденко С. В. Потерпілий як суб'єкт кримінально- процесуального доказування [Текст]: монографія / С. В. Давиденко. - Х. : Фінн, 2008. - 296 с.
15. Долежан В. Проблеми участі прокурора у кримінальному судочинстві в аспекті судової реформи [Текст] / В. Долежан // Право України. - 2010. - № 5. - С. 48-54.
16. Дячук В. І. Спеціальні знання у кримінально-процесуальній діяльності [Текст] / В. І. Дячук // Наук. вісн. НАВС. - К., 2011. - Вип. 4 (77). - С. 202-209.
17. Єна І. В. Проблемні питання правильного визначення меж кримінально- процесуальної компетенції прокурора в досудовому провадженні [Текст] / І. В. Єна // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. - Спец. вип. -2011. -№ 5. - С. 293-301.
18. Зейкан Я. П. Захист у кримінальній справі [Текст] : наук.-практ. комент. / Я. П. Зейкан. - Вид. 5-те, стер. - К. : КНТ : Вид. Ліпкан О. С., 2011. - 600 с.
19. Іщенко А. В. Слідчі помилки: сутність, методи дослідження та шляхи запобігання [Текст]: монографія / А. В. Іщенко А. Б. Марченко ; МВС України ; Луган. ДУВС. - Луганськ, 2010.-215 с.
20. Ковальова Н. В. Правозахисна діяльність прокурора і суду на досудовому слідстві [Текст] / Н. В. Ковальова//Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. -2012. -№ 1. - С. 255-263.
21. Ковтун Н. Н. Следственный судья в уголовном судопроизводстве: за и против [Текст] / Н. Н. Ковтун // Рос. юстиция. - 2010. - № 9. - С. 41-45.
22. Корсун В. Судовий контроль у досудових стадіях кримінального процесу [Текст] / В. Корсун // Підприємництво, госп-во і право. - 2010. - № 10. - С. 193-195.
23. Кухарук Ю. О. Відвід у кримінальному судочинстві та усунення захисника від участі у справі [Текст] / Ю. О. Кухарук // Юрид. наука. -2011. -№ 4/5. - С. 170-177.
24. Кучинська О. Забезпечення права на захист та кваліфіковану правову допомогу в кримінальному провадженні [Текст] / Оксана Кучинська // Юрид. Україна. - 2012. - № 4. -С. 65-69.
25. Лапкін А. В. Роль прокурора в забезпеченні прав і законних інтересів потерпілого у кримінальному судочинстві України [Текст]: монографія / А. В. Лапкін. -Х.: Право, 2012. - 263 с.
26. Пожар В. Г. Щодо підстав втрати особою процесуального статусу представника у кримінальному судочинстві [Текст] / В. Г. Пожар // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. Спец. вип. - 2011. -№ 8. - С. 401-408.
27. Романюк Б. В. Участь спеціаліста на стадії досудового слідства [Текст] : навч. посіб. / Б. В. Романюк ; МОН України ; МНДЦПБОЗ при РНБО України. - К., 2010. - 303 с.
28. Сердюк В. В. Верховний Суд України в системі розподілу функцій влади [Текст] / В. В. Сердюк. - К.: Істина, 2007. - 232 с.

ТЕМА 5. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

1. Питання для самоконтролю

1. Які норми входять до системи норм доказового права?
2. Охарактеризуйте основні елементу процесу доказування.
3. Охарактеризуйте обставини, що входять до предмета доказування.
4. Охарактеризуйте межі та суб'єкти доказування.
5. Які існують особливості процесу доказування на окремих стадіях кримінального процесу?
6. Охарактеризуйте показання як процесуальне джерело доказів.
7. Які види показань передбачені КПК?
8. У чому полягає оцінка показань у кримінальному провадженні?
9. Як з'ясовується достовірність показань свідка?
10. Що слід розуміти під «речовими доказами» в кримінальному провадженні?
11. Назвіть ознаки, які відрізняють речові докази від інших видів доказів.

12. Укажіть особливості процесуального оформлення речових доказів у кримінальному провадженні залежно від способів їх отримання.

13. Охарактеризуйте порядок зберігання речових доказів у кримінальному провадженні.

14. Назвіть ознаки документа як джерела доказів.

15. У чому полягає відмінність між документом як самостійним видом доказів і документом - речовим доказом?

16. Дайте визначення висновку експерта як джерела доказів.

17. У чому полягає оцінка висновку експерта?

Самостійно опрацювати такі питання:

Допустимість використання в доказуванні фактичних даних, отриманих за допомогою сучасних наукових методів і засобів. Оцінка та використання доказів, отриманих органами адміністративної юрисдикції. Види науково-технічних засобів, які використовуються при збиранні та перевірці доказів (джерел доказів). Процесуальний порядок застосування науково-технічних засобів і перспективи подальшого їх вдосконалення у кримінально-процесуальному доказуванні. Тактичні особливості допиту свідка, потерпілого. Використання в доказуванні у кримінальному провадженні.

2. Структурно-логічні завдання

Охарактеризуйте показання підозрюваного, обвинуваченого як джерело доказів у кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

ПОКАЗАННЯ ПІДОЗРЮВАНОВОГО, ОБВИНУВАЧЕНОГО			
	Предмет показань	Види показань	Особливості оцінки
Підозрюваним є			
Обвинуваченим є			

Охарактеризуйте висновок експерта як джерело доказів в кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА				
Підстава залучення експерта	Поняття висновку експерта	Структура висновку експерта	Гарантії достовірності	Особливості оцінки

Охарактеризуйте речові докази як джерело доказів у кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

РЕЧОВІ ДОКАЗИ			
Види	Способи збирання	Способи зберігання	Особливості оцінки

Охарактеризуйте документи як джерело доказів у кримінальному провадженні, заповнивши таку таблицю:

ДОКУМЕНТИ			
Поняття	Види	Способи збирання	Особливості оцінки

Надайте характеристику елементам примінального процесуального доказування, заповнивши таку таблицю:

ЕЛЕМЕНТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ДОКАЗУВАННЯ									
Побудова та розвиток версії		Збирання доказів		Перевірка доказів		Оцінка доказів		Обґрунтування висновків	
Поняття версії	Мінім.н абір версій	Способи збирання	Способи фіксації	Мета	Способи	Правила оцінки	Поняття внутріш. переконання	Фактичне	Юридичне

3. Вирішіть задачі

Задача 1. Адвокат Іващенко І., викликаний слідчим на допит як свідок по справі Троянова Т., який підозрювався в нанесенні тілесних ушкоджень своїй жінці, заявив слідчому, що не може давати показань по даній справі, так як є єдиним адвокатом у районі і вже обіцяв Троянову Т. участь у справі в якості його захисника по закінченні досудового розслідування і при розгляді справи в суді.

Чи може адвокат Іващенко І. бути допитаний як свідок у кримінальному провадженні?

Задача 2. При розслідуванні справи за підозрою Житнікова О. в зловживанні службовим становищем у розпорядженні слідчого були документи, в яких мали місце підробки, виконані, як показав на допиті підозрюваний, його рукою. Враховуючи зізнання підозрюваного, а також ті обставини, що для встановлення фактів підробок закон не потребує обов'язкового провадження експертизи, слідчий відмовив у клопотанні захисника підозрюваного про призначення відповідної експертизи. Мотивуючи своє рішення, слідчий послався також на те, що довгий час працював експертом у криміналістичній науковій установі і сам володіє необхідними знаннями, щоб зробити висновок про підробку документів.

Чи правильно вчинив слідчий? Чи потрібно проводити експертизу в випадках, коли за законом вона не обов'язкова, але для вирішення виниклих питань необхідні спеціальні знання?

Задача 3. Громадянину Єршову О. було повідомлено про підозру у тому, що він був посередником при передачі хабара Немчинову С.

Єршов винним себе не визнав і показав, що з Немчиновим С. ніколи не зустрічався і не знає його. При проведенні обшуку в квартирі Єршова О. виявлено лист Немчинова С., в якому останній призначив Єршову О. місце для зустрічі в визначений час.

Чи є цей лист при обшуку Немчинова С. письмовим або й речовим доказом?

Як повинен вчинити слідчий з виявленим при обшуку листом Немчинова С.?

Задача 4. Прокурор міської прокуратури м. Чернігова Карасик К. після проведення всіх можливих, на його думку, слідчих дій у справі про умисне вбивство з особливою жорстокістю громадянина Косенка В., виніс постанову про зупинення досудового розслідування.

Рідний брат загиблого - Косенко М., юрисконсульт одного з підприємств, який ще донедавна працював слідчим в сусідньої області, взявся самотужки розкрити цей тяжкий злочин. Маючи ще при собі службове посвідчення слідчого, він звично для себе провів допити ряду свідків, очні ставки та інші слідчі дії і таким чином зібрав достатню інформацію про причетність до вбивства свого брата якогось Яцика. Всі зібрані і складені ним документи Косенко М. разом із своїм поясненням про шляхи своїх пошуків убивці передав прокурору області.

Оцініть доказове значення поданих Косенком М. документів.

Що має робити прокурор у цій ситуації?

Що змінилося б у відповіді, якби Косенко М. ще працював на час пошуків особи, винної у вбивстві його брата, на посаді слідчого сусідньої області?

Задача 5. Посада О. був засуджений апеляційним судом за ч.4 ст.152 КК за зґвалтування 13 серпня 2016 р. 10-річної дівчини Лесі К. Як видно з матеріалів справи, 13 серпня потерпіла була доставлена в лікарню матір'ю, яка заявила медичним працівникам про зґвалтування її дочки невідомим.

На допитах на досудовому слідстві і в суді Леся показала, що зґвалтував її невідомий чоловік високого зросту, який мав на лівій щоці невеличку родимку. На ньому були, за її словами сіра, з голубою смужкою сорочка, коричневі черевики. На голові у нього було кепі чорного кольору, а на руці - годинник з коричневим ремінцем.

21 серпня 2016 р., коли Леся перебувала в лікарні на лікуванні, туди ж за одержанням медичної допомоги у зв'язку з порізом руки звернувся Посада О.О. Медсестра Іщенко і санітарка Кропива, знаючи зі слів потерпілої прикмети чоловіка, який її зґвалтував, і вважаючи, що Посада О.О. своїм зовнішнім виглядом схожий на цього чоловіка, сказали про це Лесі К., а потім показали їй Посаду.

Леся на запитання Іщенко, чи не цей чоловік її зґвалтував, відповіла, що цей "дядечко" (Посада) схожий на того чоловіка, який її зґвалтував, але у того "волосся було темне, а у цього світле". Коли ж до лікарні була викликана мати

потерпілої, то Леся їй сказала, що в коридорі вона бачила чоловіка, який її зґвалтував.

На цій підставі 22 серпня 2016 р. Посада О.О. був заарештований і пред'явлений Лесю К. для впізнання. Та заявила, що впізнає в ньому чоловіка, який її зґвалтував.

Того ж дня на квартирі Посади О. було проведено обшук, і для впізнання Лесі було пред'явлено ряд його носильних речей, з яких вона впізнала штани сірого кольору, сорочку з штучного шовку сірого кольору з довгими рукавами і голубою смужкою і черевики кольору кави. При цьому потерпіла пояснила, що саме в цьому одязі Посада був у день її зґвалтування.

Посада О. винним себе не визнав і як на досудовому слідстві, так і в суді стверджував, що вчинити злочин, який ставиться йому в вину, не міг, бо 13 серпня знаходився в іншому місці.

Класифікуйте і оцініть докази, а також обґрунтованість вироку суду.

Задача 6. Житель с.Заворичі Рябов С. повідомив до відділення Поліції, що за час його нетривалої відсутності невідомим був зламаний замок на вхідних дверях його будинку і винесені такі цінні речі, як шкіряне чорне жіноче пальто та ін.

На місце події разом зі слідчим прибув кінолог з службовою собакою, який взяв слід і привів до будинку односельчанина Рябова С. – Ільчука І. Шляхом проведення обшуку було знайдено пальто, яке потім впізнала дружина Рябова С. як своє. Інших викрадених речей не виявлено. Ільчук І. пояснив, що це пальто він купив своїй дружині два дні тому на “товкучці” у незнайомого йому чоловіка за 700 гривень і заявив протест проти того, що його підозрюють, ганьблять в очах односельців лише на підставі того, що до його будинку привела собака.

Який доказовий матеріал зібрано слідчим? Оцініть пояснення Ільчука І.

Задача 7. Коломийченко К., затриманий за підозрою у вчиненні 27 квітня 2016 р. крадіжки майна у Дончака, на допиті заявив слідчому, що крадіжку вчинити не міг, бо в цей період їздив до Харкова, щоб провідати хвору матір. При особистому обшуку у Коломийченка були вилучені два залізничні квитки: Київ - Харків за 26 квітня і Харків - Київ за 27 квітня 2016 р.

Про які джерела доказів і види доказів йдеться в умові задачі? Чи достатньо їх для прийняття слідчим рішення про закриття провадження щодо Коломийченка?

Задача 8. У лісовому масиві поблизу селища Биківня в 400 м від автотраси було виявлено труп малолітньої дівчинки Тараскіної Іри з ознаками зґвалтування і вбивства.

Оперативно-розшуковими заходами встановлено осіб, які під час допитів показали, що бачили, як 26 травня 2016 р. близько 16 год. Тараскіна Іра прийшла на автозаправну станцію селища і сіла на мотоцикл сірого кольору, за

кермом якого був чоловік, одягнутий у темно-зелену штурмовку з капюшоном і коричневий шолом.

Відгукнувшись на передане по радіо і телебаченню прохання допомогти у розкритті злочину, до слідчого прийшла громадянка Молчанова Ю., яка показала, що 26 травня о 19 год. бачила громадянина Морокова, мешканця селища Биківня, який їхав на своєму мотоциклі з боку АЗС, був одягнутий в штурмовку темно-зеленого кольору з капюшоном.

Судово-біологічна експертиза встановила наявність на спідниці і куртці потерпілої плям сперми, які могли походити від Морокова М. На двох недопалках, вилучених з місця події, виявлена слина, схожа із слиною Морокова М. На допиті з використанням зазначених доказів Мороков М. розповів про обставини вчинення ним згвалтування і вбивства малолітньої дівчинки Тараскіної І.

Оцініть зібраний доказовий матеріал. Які з цих доказів віднести до прямих, а які до побічних доказів?

Задача 9. Соломін С. підозрювався у вчиненні злочину, передбаченому ч.1 ст.185 КК України.

Викликаний для допиту як свідок, батько підозрюваного Соломін Р. відмовився давати показання про відомі йому обставини вчинення злочину сином, посилаючись на те, що він не бажає, щоб завдяки його показанням син був засуджений.

Чи зобов'язаний близький родич обвинуваченого давати показання проти останнього?

Як бути слідчому при зазначених вище обставинах?

4. Вирішіть тестові завдання

5.

1. Доказування в кримінальному провадженні полягає у:

- А) збиранні та оцінці доказів з метою встановлення будь-яких обставин у кримінальному провадженні
- Б) збиранні та перевірці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження
- В) збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження
- Г) збирання та оцінці доказів, що мають значення для всебічного, повного та неупередженого встановлення обставин у кримінальному провадженні.

2. Збирання доказів у кримінальному провадженні здійснюється:

- А) слідчим, прокурором, слідчим суддею, керівником органу досудового розслідування
- Б) слідчим, прокурором
- В) сторонами кримінального провадження, потерпілим
- Г) слідчим, прокурором, потерпілим.

- 3. *Обов'язок доказування обставин, передбачених ст.91 КПК покладається на:***
- А) сторони кримінального провадження
  - Б) слідчого, прокурора та у встановлених випадках – на потерпілого
  - В) слідчого суддю
  - Г) сторону захисту.
- 4. *Обов'язок доказування належності та допустимості доказів, даних щодо розміру процесуальних витрат та обставин, які характеризують обвинуваченого покладається:***
- А) сторони кримінального провадження
  - Б) сторону, що їх подає
  - В) слідчого, прокурора та у встановлених випадках – на потерпілого
  - Г) слідчого, прокурора, слідчого суддю.
- 5. *До процесуальних джерел доказів належить:***
- А) пояснення
  - Б) висновок експерта
  - В) довідка про судимість
  - Г) матеріали, складені за результатами проведення оперативно-розшукових заходів.
- 6. *До процесуальних джерел доказів не належать:***
- А) показання
  - Б) висновки спеціалістів
  - В) речові докази
  - Г) документи.
- 7. *Належними є докази, які:***
- А) підтверджують існування обставин, які мають значення для кримінального провадження
  - Б) прямо або непрямо підтверджують існування чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, та інших обставин, які мають значення для кримінального провадження, а також достовірність чи недостовірність, можливість чи неможливість використання інших доказів
  - В) прямо чи непрямо підтверджують існування чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні
  - Г) отримані в порядку, передбаченому КПК.
- 8. *Доказ визнається недопустимим, якщо він:***
- А) отриманий за межами України
  - Б) поданий стороною захисту
  - В) отриманий не уповноваженою особою
  - Г) прямо чи непрямо не підтверджує існування обставин, що підлягають доказуванню.
- 9. *Суд вирішує питання про допустимість доказів:***

- А) під час судового розгляду
- Б) під час їх оцінки в нарадчій кімнаті під час ухвалення судового рішення
- В) під час підготовчого судового засідання.

10. До ознак доказів не належить:

- А) належність
- Б) всебічність
- В) достатність
- Г) достовірність.

11. До предмету доказування не належить:

- А) подія кримінального правопорушення
- Б) невинуватість особи
- В) винуватість обвинуваченого
- Г) розмір процесуальних витрат.

12. До правил оцінки доказів відноситься таке положення:

- А) жоден доказ не має наперед встановленої сили
- Б) вказівки вищестоящих інстанцій стосовно оцінки доказів є обов'язковими
- В) при оцінці доказів пріоритет надається висновкам експертів
- Г) при оцінці доказів пріоритет надається речовим доказам.

13. Дані, отримані за результатами провадження слідчих (розшукових) дій фіксуються у :

- А) постанові
- Б) поданні
- В) протоколі
- Г) ухвалі.

Рекомендована література до теми 5

1. Багрій М. Особливості тактики збирання та перевірки непрямих доказів при здійсненні окремих слідчих дій [Текст] / М. Багрій // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид. - Львів, 2010. — Вин. 50, - С. 318-327.
2. Белоковылский М. С. Спорные вопросы проверки и оценки допустимости доказа-тельств в ходе предварительного расследования [Текст] / М. С. Белоковылский // Рос. следователь. - 2010. - № 7. - С.4-7.
3. Благодир В. С. Суб'єкти доказування в судових стадіях кримінального процесу [Текст] / В.С. Благодир // Вісн. Запоріз. юрид. ін-ту. - 2011. - № 3. - С. 243-253.
4. Божьев В. Издержки системного характера при корректировке норм УПК о доказывании и преюдиции [Текст] / В. Божьев // Законность. - 2010. - № 6. - С. 3-7.
5. Бочаров Д. У пошуках химери або дещо про «об'єктивні властивості» доказів [Текст] / Д. Бочаров // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 5. - С. 159-163.
6. Вапнярчук В. Сторона кримінально-процесуального доказування [Текст] / В. Вапнярчук // Вісн. Акад. прав, наук України. - 2012. - № 1 (68). - С. 217-223.
7. Гмирко В. В. «Технологічні» засади як складова способу доказування [Текст] / В. В. Гмирко // Наук. вісн. Львів, держ. ун-ту внутр. справ. - 2011. - № 4. - С. 314-323.

8. Гмирко В. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація [Текст] : монографія / В. Гмирко. - Д. : Акад. мит. служби України, 2010. - 314 с.
9. Головкин Л. Доказательственное значение в Российской Федерации материалов, раскрытых по решению иностранного суда [Текст] / Л. Головкин // Уголов. право. - 2010. - № 1. - С. 104-107.
10. Грошевий Ю. М. Докази і доказування у кримінальному процесі [Текст] : наук.-практ. посіб. / Ю. М. Грошевий, С. М. Стахівський. - 2-ге вид., стер. - К. : КНТ, 2007. - 270 с.
11. Дроздович Н. Законодавче закріплення принципу вільної оцінки доказів у країнах романо-германської правової системи [Текст] Н. Дроздович // Підприємництво, госп-во і право. - 2010. - № 2. - С. 137-140.
12. Запотоцький А. П. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві [Текст] : монографія / А. П. Запотоцький, Д. О. Савицький. - К. : Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. - 220 с.
13. Карлаш И. А. История развития института представления доказательств лицами, вовлеченными в уголовный процесс [Текст] / И. А. Карлаш // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Спец. вип. - 2011. - № 5. - С. 301-308.
14. Комісарчук Ю. А. Поняття та зміст кримінально-процесуального доказування [Текст] / Ю. А. Комісарчук // Наук. вісн. Львів, держ. ун-ту внутр. справ. - 2011. - № 4. - С. 333-343.
15. Лобойко Л. Н. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні (2006-2011 роки) [Текст] : монографія. Ч. 1. Загальні положення і досудове провадження / Л. Н. Лобойко. - К. : Істина, 2012. - 288 с.
- Савицький Д. О. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві [Текст] : монографія / Д. О. Савицький, А. П. Запотоцький. - К. : Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. - 220 с.
16. Пилюк А. В. Роль внутреннего убеждения судьи в решении вопросов допустимости уголовно-процессуальных доказательств [Текст] / А. В. Пилюк // Рос. юстиция. - 2012. - №4.-С. 39-12.
17. Стахівський С. М. Теорія і практика кримінально-процесуального доказування [Текст] : монографія / С. М. Стахівський. - К. : НАВСУ, 2005. - 271 с.
18. Шейфер С. А. Доказательства и доказывание по уголовным делам: проблемы теории и правового регулирования [Текст] : монографія / С. А. Шейфер. - М. : Норма, 2012. - 240 с.
19. Шеремет А. П. Теоретичні основи джерел доказової інформації [Текст] : монографія / А. П. Шеремет ; Київ, ун-т права, Нац. акад. наук України. - К. : Європ. ун-т, 2012. - 111 с.
20. Шумило М. Є. Непрямі докази в кримінальному процесі України [Текст] : монографія / М. Є. Шумило. - Х. : СПД ФО Брові О. В., 2012. - 206 с.
21. Шумило М. Є. Поняття «докази» у Кримінальному процесуальному кодексі України: спроба критичного переосмислення ідеології нормативної моделі [Текст] / М. Є. Шумило Вісн. Верхов. Суду України. - 2013. - № 2 (150). - С. 40-48.

ТЕМА 6. ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

1. Питання для самоконтролю

1. Назвіть форми відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному провадженні.
2. Охарактеризуйте процедуру добровільного відшкодування (компенсації) шкоди в кримінальному провадженні. Назвіть процесуальне значення добровільного відшкодування.

3. Дайте визначення цивільного позову у кримінальному провадженні. Які вимоги пред'являються до його форми та змісту?

4. Побудуйте процесуальний порядок пред'явлення, розгляду та вирішення цивільного позову.

5. У чому полягає процедура забезпечення цивільного позову в кримінальному провадженні?

6. Назвіть переваги пред'явлення, розгляду та вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні.

7. Охарактеризуйте порядок звернення застави на виконання вироку в частині майнових стягнень як вид примусового відшкодування (компенсації) шкоди.

8. Дайте характеристику відшкодування (компенсації) шкоди за рахунок Державного бюджету України.

9. Розкрийте сутність кримінально-правової реституції: її предмета та процедури здійснення.

10. Яким чином відшкодовується (компенсується) шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.

Самостійно опрацювати такі питання:

Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю. Добровільне відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні. Примусове відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні. Міжнародний. Обставини, що виключають відшкодування (компенсацію) шкоди в кримінальному провадженні. Зарубіжний та вітчизняний досвід відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному процесі.

2. Структурно-логічні завдання

Заповніть таблицю:

Цивільний позов у кримінальному провадженні			
Поняття	Підстави заявлення	Етапи на яких може бути заявлений	Рішення

Розкрийте форми відшкодування шкоди (компенсації, заповнивши таблицю:

Форми відшкодування шкоди (компенсації)		
Підстави добровільного відшкодування	Підстави примусового відшкодування	Відшкодування, завдані незаконними діями (бездіяльністю) органів досудового розслідування, прокуратури, суду

3. Вирішіть задачі

Задача 1. Під час прогулянки в парку Овсієнко П. було нанесено тяжкі тілесні ушкодження трьома невідомими чоловіками, внаслідок чого був пошкоджений хребет і він втратив можливість самостійно пересуватись (призначена 1 група інвалідності). В ході провадження досудового розслідування кримінального правопорушення не вдалося встановити осіб, які його вчинили.

Чи має право Мироненко на відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням?

Якщо так, то хто повинен її відшкодувати та якими нормами це регламентовано?

Задача 2. 19-річний Іваненко І. разом з 13-річним Литвиненко Л. вчинили крадіжку автотранспортного засобу, що належав Мироненко М. Крадії, не впоравшись з керуванням, вдарилися в огорожу та пошкодили автомобіль на суму 8500 гривень. Від потерпілого Митроненко М. надійшла позовна заява про відшкодування йому шкоди, завданої кримінальним правопорушенням.

Хто бути нести відповідальність за заподіяну шкоду?

Яким чином особа, якій заподіяно шкоду кримінальним правопорушенням, набуває статус цивільного позивача у кримінальному провадженні?

Задача 3. Керуючи автомобілем, що належав одному із приватних підприємств міста Чернігова, Грабчук Г. допустив перевищення швидкості і, не впоравшись з керуванням, виїхав на тротуар, де здійснив наїзд на перехожих, чим завдав значних пошкоджень трьом особам.

Хто вправі пред'явити цивільний позов про відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням?

Хто буде нести відповідальність за шкоду, заподіяну кримінальним правопорушенням, яке вчинив Грабчук Г.?

Задача 4. Сидоренко С. і Шевченко Л. на вулиці напали на Пилипенко С., забрали в нього мобільний телефон і, аби уникнути переслідування, побили його. Останньому були завдані середньої тяжкості тілесні ушкодження. Протягом 19 днів він знаходився в лікарні, 8 днів лікувався амбулаторно. Гаврилов заявив цивільний позову якому вимагав відшкодувати йому різницю в заробітній платі у зв'язку із тимчасовою непрацездатністю, а також вартість мобільного телефону та пошкодженої куртки. Адміністрація лікарні, де перебував Гаврилов, пред'явила позов про відшкодування 8000 гривень, витрачених лікарнею на його лікування та харчування.

Оцініть ситуацію.

Яка шкода і кому має бути відшкодована?

Чи зобов'язаний цивільний позивач доказувати розмір завданої йому шкоди?

Задача 5. Із роздягальні стадіону «Гаранін» Гунько Г. викрав шкіряну куртку, що належала Семенову. Потерпілий, а також його батьки, допитані як свідки, заявили, що заплатили за неї на речовому ринку 3200 гривень. Висновком товарознавчої експертизи вартість куртки була визначена в розмірі 1000 гривень.

Визначте характер і розмір завданої потерпілому шкоди в описаній ситуації.

Яке значення має правильне встановлення розміру шкоди?

Які види шкоди передбачені кримінальним процесуальним законом?

Задача 6. Рогоза Р., Потапов П. і Дончук Д. визнані судом винуватими у вчиненні крадіжки з магазину. Бойко Б. — у заздальгідь не обіцяному зберіганні майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, а Климов К. — у заздальгідь не обіцяному придбанні майна, завідомо здобутого злочинним шляхом. Гаврилов Г., який безпосередньо брав участь у вчиненні крадіжки, втік після оголошення йому про підозру і його місцезнаходження не було відоме. У зв'язку з цим матеріали кримінального провадження відносно Гаврилова Г. були виділені в окреме провадження, яке було зупинено на підставі п. 2 ч. 1 ст. 280 КПК. Шкода, завдана кримінальним правопорушенням, була визначена в розмірі 9000 гривень, і за позовом адміністрації магазину суд прийняв рішення про стягнення цієї суми солідарно з Рогози Р., Потапова П., Дончука, Бойка, Климова і Гаврилова.

Оцініть рішення суду.

Чи вправі суд вирішувати питання про відшкодування шкоди за відсутності цивільного позову в кримінальному провадженні?

Задача 7. У судовому засіданні розглядалося кримінальне провадження про викрадення Півненком П. мобільного телефону у Іваненка І., в результаті чого йому було заподіяно шкоду на суму 3000 гривень. Під час досудового провадження Іваненко подав цивільний позов про відшкодування завданої йому шкоди. В судове засідання Іваненко не з'являвся, хоча і був належним чином повідомлений і про дату, час і місце судового розгляду, та ніяких клопотань до суду не подавав. У зв'язку з цим, ухвалюючи обвинувальний вирок Півненку П., суддя залишив цивільний позов без розгляду.

Оцініть рішення суду.

Чи має право Іваненко І. звернутися ще раз з цим же позовом, якщо так, то куди він має звертатися?

4. Вирішіть тестові завдання

1.Видами шкоди, що передбачена кримінальним процесуальним законодавством є:

- А) моральна і майнова;
- Б) майнова та фізична;

- В) моральна, фізична та майнова;
- Г) моральна, матеріальна, фізична та майнова.

2. Підозрюваний, обвинувачений мають право відшкодувати шкоду, завдану внаслідок кримінального правопорушення:

- А) лише на стадії досудового розслідування;
- Б) лише на стадії підготовчого провадження;
- В) лише на стадії судового розгляду;
- Г) на будь-якій стадії кримінального провадження.

3. Особа, якій завдано шкоди кримінальним правопорушенням, має право під час кримінального провадження пред'явити цивільний позов:

- А) лише на стадії досудового розслідування;
- Б) до початку судового розгляду;
- В) лише на стадії підготовчого провадження;
- Г) на будь-якій стадії кримінального провадження.

5. Цивільний позов в інтересах держави пред'являється:

- а) слідчим;
- Б) прокурором;
- В) слідчим суддею;
- Г) посадовими особами державних органів влади.

6. Форма та зміст позовної заяви повинні відповідати вимогам, встановленим до позовів, які пред'являються в порядку:

- А) адміністративного судочинства;
- Б) цивільного судочинства;
- В) господарського судочинства;
- Г) кримінального судочинства.

7. Цивільний позов у кримінальному провадженні розглядається судом за правилами, встановленими:

- А) лише КПК;
- Б) лише ЦПК;
- В) КПК та ЦПК у випадках, визначених законом, якщо норми ЦПК не суперечать засадам кримінального судочинства;
- Г) Законом України "Про судоустрій і статус суддів".

8. Особа, яка не пред'явила цивільного позову в кримінальному провадженні, а також особа, цивільний позов якої залишено без розгляду:

- А) має право пред'явити його в порядку адміністративного судочинства;
- Б) має право пред'явити його в порядку цивільного судочинства;
- В) господарського судочинства;
- Г) втрачає право його пред'явлення.

9. У разі встановлення відсутності події кримінального правопорушення суд:

- А) залишає позов без розгляду;
- Б) задовольняє позов повністю;
- В) задовольняє позов частково;

Г) відмовляє в позові.

10. У разі виправдання обвинуваченого за відсутності в його діях складу кримінального правопорушення, суд:

А) залишає позов без розгляду;

Б) задовольняє позов повністю;

В) задовольняє позов частково;

Г) відмовляє в позові.

10. Шкода, завдана незаконними діями, рішеннями чи бездіяльністю відповідного органу відшкодовується за рахунок:

А) Державного бюджету України у випадках та порядку передбаченому законом;

Б) Державного бюджету України у випадках та порядку передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України;

В) Державного бюджету України у випадках та порядку передбаченому відповідними інструкціями Міністерства фінансів України;

Г) відповідних посадових осіб зазначених органів, рішеннями, діями чи бездіяльністю яких завдано шкоду.

Рекомендована література до теми 6

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х. : Право, 2012. - 768 с

2. Баранова Л. М. Компенсація шкоди жертвам насильницьких злочинів в Україні (фахові аспекти) [Текст] / Л. М. Баранова, С. Є. Сиротенко, М. І. Сірий. - К. : Наш час, 2006. - 100 с

3. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності [Текст] : монографія / Ю. В. Баулін. - К. : Атіка, 2004. - 296 с

4. Нор В. Т. Защита имущественных прав в уголовном судопроизводстве [Текст] / В. Т. Нор. -К.: Голов, изд-во изд. об ч «Вища школа», 1989. - 276 с.

5. Понарин В. Я. Защита имущественных прав личности в уголовном процессе России / Понарин В. Я. — Воронеж : Воронеж. ун-т, 1994. — 189 с.

6. Потеружа И. И. Потерпевший в уголовном процессе : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. юрид. наук / И. И. Потеружа. — Минск, 1960.

7. Прасковьян Д. А. Обеспечение гражданского иска : правовая природа и система средств : [учеб. пособ.] / Прасковьян Д. А. — М. : Приор-издат, 2006. — 112 с.

8. Рыженков А. Я. О возмещении ущерба на предварительном следствии : [лекция] / А. Я. Рыженков, П. М. Филиппов. — Волгоград : ВСШ МВД СССР, 1983. — 28 с.

9. Скрипченко Б. В. Вред как основание признания потерпевшим / Б. В. Скрипченко // Потерпевший от преступления. — Владивосток, 1974. — С. 175-182.

10. Кузнецова Н. В. Проблемы компенсации морального вреда в уголовном процессе / Кузнецова Н. В. — Ижевск, 1999. — 158 с.

11. Чельцов М. А. Гражданский иск в уголовном процессе / Чельцов М. А. — М. : НКЮ СССР, 1945. — 22 с.

12. Эрделевский А. М. Компенсация морального вреда в России и за рубежом : [практич. пособ.] / Эрделевский А. М. — М. : БЕК, 1997. — 432 с.

13. Эрделевский А. М. Критерии и метод оценки размера компенсации морального вреда / А. М. Эрделевский // Государство и право. — 1997. — № 4. — С. 5-12.

ТЕМА 7. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ І ВИТРАТИ

1. Питання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття процесуальних строків. Вкажіть їх роль у виконанні завдань кримінального провадження.
2. Класифікуйте процесуальні строки за юридичною природою, залежно від їх часового прояву та функціонального призначення.
3. Назвіть правила обчислення процесуальних строків. Охарактеризуйте порядок продовження та поновлення процесуальних строків.
4. Вкажіть порядок встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим суддею, судом.
5. Розкрийте поняття та структуру судових витрат у кримінальному провадженні.
6. Які затрати не належать до судових витрат?
7. Назвіть суб'єктів кримінального провадження, які мають право на відшкодування витрат, пов'язаних з явкою за викликом до місця досудового розслідування або судового провадження.
8. В яких випадках можливо зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат.
9. Назвіть осіб, на яких може бути покладений обов'язок з відшкодування витрат на правову допомогу.
10. Охарактеризуйте порядок відшкодування витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів.

Самостійно опрацювати такі питання:

Роль процесуальних строків у виконанні завдань кримінального провадження. Класифікація процесуальних строків за юридичною природою, залежно від їх часового прояву та функціонального призначення. Порядок встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим, суддею, судом. Особи, на яких може бути покладений обов'язок з відшкодування витрат на правову допомогу. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів.

2. Структурно-логічні завдання

Охарактеризуйте інститут процесуальних строків, заповнивши таблицю:

ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ			
Поняття	Правила обчислення строків годинами	Правила обчислення строків днями	Правила обчислення строків місяцями

Охарактеризуйте інститут процесуальних витрат, заповнивши таблицю:

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВИТРАТИ			
<i>Поняття</i>	<i>Склад</i>	<i>Розподіл процесуальних витрат</i>	<i>Рішення, що виносяться щодо процесуальних витрат</i>

3.Вирішіть задачі

Задача 1. 15 вересня 2016 року приблизно з 12.00 до 13.00 год в гуртожитку університета у Петрова П. були вкрадені особисті речі: мобільний телефон, шкіряна куртка та золотий ланцюг. Петров звернувся до відділення Поліції. Відповідно до ч.1 ст. 214 КПК слідчий вніс відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань 16 вересня о 18 год. 30 хв. Під час розслідування біло встановлено, що кримінальне правопорушення вчинено Пінчуком Т., якому 2 жовтня було оголошено підозру.

Оцініть ситуацію. Визначте дату закінчення строку досудового розслідування.

Задача 2. 10 грудня 2016 року о 20 год. 00 х в. Король К. звернувся до міліції із заявою про викрадення з його квартири грошей на суму 10 тис. гривень. Відповідно до ч. 1 ст. 214 КПК слідчий зобов'язаний не пізніше 24 годин після подання заяви внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Враховуючи цю вимогу закону, відомості були внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань 11 грудня 2016 року о 20 год. 50 х в.

Чи відбулося в цьому випадку порушення норм кримінального процесуального законодавства?

Задача 3. Під час кримінального провадження, яке здійснювалось в м. Чернігові з Сумської та Одеської областей було викликано як свідків трьох осіб, кожна з яких у зв'язку з виїздом до місця провадження досудового розслідування, була відсутня на роботі 3 дні. Ряд слідчих (розшукових) дій проводились слідчим у Львові, куди він виїздив у відрядження. У кримінальному провадженні також було проведено дві експертизи, які виконувалися співробітниками експертної служби. Під час проведення допиту одного із свідків, який не володів державною мовою, був залучений перекладач.

Визначте процесуальні витрати в описаній ситуації.

Задача 4. 7 січня о 10 год. 00 х в. Петров був затриманий на підставі п. 1 ч. 1 ст. 208 КПК. 10 січня о 09 год. 50 х в. відповідно до вимог ст. 211 КПК Петров

був доставлений до суду для розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу. За результатом розгляду клопотання слідчий суддя постановив ухвалу про обрання щодо Петрова запобіжного заходу у вигляді застави і він був звільнений з-під варти 10 січня о 11 год. 00 хв.

Чи відбулося в описаній ситуації порушення закону? Якщо так, то яке саме?

5

Задача 5. 20 листопада 2016 року о 16 год. 00 х в. Кобзу К. було затримано на підставі п. 1 ч. 1 ст. 208 КПК. 22 грудня о 12 год. 20 х в. щодо нього слідчим суддею була винесена ухвала про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою строком 60 днів.

Визначити дату закінчення дії ухвали про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою?

Чи зміниться ця дата, якщо вона буде припадати на неробочий день?

Задача 6. За підозрою у вчиненні кримінального правопорушення 17 червня 2013 року о 17 год. 20 х в. очевидцями був затриманий Кива К., який доставлений до уповноваженої службової особи о 17 год. 30 хв. того ж дня. Протокол про затримання Киви К. складений слідчим о 17 год. 50 х в. Відповідно до ч. 1 ст. 211 КПК строк затримання не може перевищувати 72-х годин з моменту затримання, який визначається згідно з вимогами ст. 209 КПК.

Визначте, коли сплине строк затримання Кива К. Чи були допущені порушення закону в цій ситуації?

7

Задача 7. 1 серпня 2016 року Деснянським районним судом м. Києва ухвалений і проголошений вирок, яким Кузьменка П. визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 289 КК (незаконне заволодіння транспортним засобом) та призначено покарання у вигляді позбавлення волі строком на 3 роки. Обвинувачений Кузьменко П., вважаючи, що його інтереси порушені, вирішив оскаржити цей вирок в апеляційному порядку. 1 жовтня 2013 року він оформив апеляційну скаргу у відділенні Укрпошти для відправлення її до суду, згідно із вимогами п. 1 ч. 2 ст. 395 КПК.

Чи додержаний строк подання апеляційної скарги? У яких випадках строк не вважається пропущеним?

4. Вирішіть тестові завдання

1. Процесуальні строки — це:

- А) встановлені судом або суддею проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії;
- Б) встановлені законом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення;
- В) це встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального

провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії;

Г) це встановлені законом або відповідно до нього слідчим, прокурором, слідчим суддею або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії.

2. Будь-яка процесуальна дія або сукупність дій під час кримінального провадження мають бути виконані без невиправданої затримки і в будь-якому разі не пізніше:

А) 3 місяців;

Б) 9 місяців;

В) 12 місяців;

Г) граничного строку, визначеного відповідним положенням КПК.

3. Право встановлення процесуальних строків для забезпечення виконання сторонами кримінального провадження вимог розумного строку належить:

А) слідчому судді, суду, прокурору;

Б) слідчому, слідчому судді, суду, прокурору;

В) слідчому судді, суду;

Г) слідчому судді, прокурору.

4. Строки, встановлені КПК обчислюються:

А) хвилинами, годинами, днями, місяцями;

Б) годинами, днями, місяцями, роками;

В) днями, місяцями, роками;

Г) годинами, днями, місяцями.

5. Розумними вважаються строки, що:

А) є об'єктивно необхідними для виконання процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень;

Б) є необхідними для закінчення кримінального провадження;

В) є необхідними для забезпечення процесуальної діяльності прокурора, слідчого судді та суду;

Г) є об'єктивно необхідними для надання міжнародної правової допомоги.

6. З якого моменту слід обчислювати строк тримання під вартою особи (60 днів), яка була взята під варту 30 травня?

А) з 31 травня;

Б) з 1 червня;

В) з 30 травня;

Г) з 29 травня.

7. Коли закінчується строк, якщо відповідну дію належить вчинити в суді або органах досудового розслідування?

А) у встановлений час закінчення робочого дня в цих установах;

Б) у встановлений час закінчення наступного робочого дня в цих установах;

В) у встановлений час закінчення попереднього робочого дня в цих установах;

Г) у встановлений цими установами час і день.

8. Чи зупиняє виконання рішення подання клопотання про поновлення

пропущеного строку?

- А) ні, не припиняє;
- Б) так, припиняє;
- В) припиняє виконання рішення, оскарженого з порушенням строку;
- Г) не припиняє виконання рішення, оскарженого з пропуском строку.

9. З якої години слід обчислювати строк затримання особи (72 години), якщо вона була затримана о 15 год. 40 хв.?

- А) з 15 год. 40 хв.;
- Б) з 15 год.;
- В) з 16 год.;
- Г) з 15 год. 41 хв.

10. З якого моменту слід обчислювати строк розгляду клопотання (3 дні), що заявлене слідчому о 13 год. 11 квітня?

- а) з 13 год. 11 квітня;
- б) з 00 год. 12 квітня;
- в) з 00 год. 11 квітня;
- г) з 13 год. 12 квітня.

11. Коли закінчується 2-х місячний строк розгляду заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, який обчислюється з дня надходження заяви до суду — 30 грудня?

- А) 30 лютого;
- Б) 1 березня;
- В) 28 (або 29) лютого;
- Г) 1 лютого.

12. Коли закінчується строк, який обчислюється днями або місяцями, якщо його закінчення припадає на неробочий день?

- А) у цей же день, оскільки посадова особа повинна провести необхідні дії або прийняти рішення і у неробочий день;
- Б) останнім днем строку є наступний робочий день;
- В) останнім днем строку є попередній робочий день.
- Г) строк визначається слідчим суддею або судом.

13. Пропущений з поважних причин строк повинен бути поновлений за клопотанням:

- А) слідчого;
- Б) прокурора;
- В) потерпілого;
- Г) заінтересованої особи.

14. До процесуальних витрат не належать:

- А) витрати на правову допомогу;
- Б) витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження;
- В) витрати, пов'язані із забезпеченням процесуальної діяльності слідчого, прокурора, слідчого судці і суду;
- Г) витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів.

Рекомендована література до теми 7

1. Богля С. С. Відображення в інституті судових витрат принципів процесуальної економії: та доступності судового захисту [Текст] / С. С. Богля // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. - Донецьк, 2003. - Вип. 2. - С. 278-288.
2. Васяев А. Соблюдение разумного срока судебного разбирательства [Текст] / А. Васяев // Уголов. право. - 2009. - № 5. - С. 117-120.
3. Головань І. Зв'язок справедливого розподілу витрат на правову допомогу та ефективності реалізації права на судовий захист [Текст] / І. Головань // Підприємництво, госп-во і право. - 2010.-№ 6.-С. 101-104.
4. Дьяконова Л. Разумность сроков уголовного судопроизводства [Текст] / Л. Дьяконова // Законность. - 2012. - № 4. - С. 27.
5. Заїка С. О. Щодо порядку обчислення строків у кримінальному процесі [Текст] / С. О. Заїка // Вісн. Верхов. Суду України. - 2004. - № 1. - С. 41-44.
6. Заїка С. Щодо класифікації кримінально-процесуальних строків [Текст] / С. Заїка // Підприємництво, госп-во і право. - 2007. - № 10. - С. 151-156.
7. Ковальов А. В. Вирішення проблеми забезпечення експертної діяльності шляхом відшкодування судових витрат по кримінальних справах [Текст] / А. В. Ковальов // Криміналістика ХХІ століття. — Х. : Право, 2010. - С. 656-659.
8. Маслов И. В. Уголовно-процессуальные сроки в досудебном производстве [Текст] : монография / И. В. Маслов. - М. : Норма, 2013. - 240 с.
9. Мацьків, Г. Кримінально-процесуальні строки як гарантії прав і законних інтересів учасників процесу [Текст] / Г. Мацьків // Підприємництво, госп-во і право. - 2005. - № 10. - С.147-150.
10. Павлишин А. Підстави стягнення судових витрат у кримінальному процесі України [Текст] / А. Павлишин // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид. - 2003. - Вип. 38. - С. 552-557.
11. Павловська А. Проблемні питання обчислення строків у кримінальному процесі [Текст] / А. Павловська // Підприємництво, госп-во і право. - 2010. - № 7. - С. 163-165.
12. Приміч І. Процесуальні строки у кримінальному судочинстві [Текст] / І. Приміч // Вісн. прокуратури. - 2003. - № 8. - С. 59-61.
13. Прокопенко О. Б. Деякі питання забезпечення розумного строку розгляду справ судами загальної юрисдикції [Текст] / О. Б. Прокопенко // Проблеми законності. - Х., 2010. - Вип. 107.-С. 183-196.
14. Соколов Ю. Н. Электронный протокол судебного заседания [Текст] / Ю. Н. Соколов // Рос. юстиция. - 2010. - № 8. - С. 30-32.
15. Сопронюк І. Правове регулювання тривалості кримінального процесу у часі як основи принципу процесуальної економії [Текст] / І. Сопронюк // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид. - 2010. - Вип. 50. - С. 369-377.
16. Фомін С. Б. Засоби забезпечення розумності строків кримінального провадження за новим КПК України [Електронний ресурс] / С. Б. Фомін // Форум права. - 2012. - № 2. - С. 735-741. - Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12fcbnku.pdf>.

ТЕМА 8. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

1. Питання для самоконтролю

1. Які заходи забезпечення кримінального провадження передбачені КПК?
2. З якою метою застосовується кожний із заходів забезпечення кримінального провадження?
3. Охарактеризуйте загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
4. Які підстави та процесуальний порядок застосування виклику слідчим, прокурором, слідчим суддею та судом?
5. Які підстави та процесуальний порядок застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом?
6. Які підстави та процесуальний порядок застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді тимчасового доступу до речей і документів?
7. Які підстави та процесуальний порядок застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді відсторонення особи від посади?
8. Які підстави та процесуальний порядок застосування заходу забезпечення кримінального провадження у накладення грошового стягнення?
9. Які підстави та процесуальний порядок застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя?
10. Розкрийте підстави та порядок застосування арешту майна.
11. Охарактеризуйте підстави та процесуальний порядок затримання особи.
12. Охарактеризуйте підстави та процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання.
13. Охарактеризуйте підстави та процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки.
14. Охарактеризуйте підстави та процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у вигляді застави.
15. Охарактеризуйте підстави та процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.
16. Охарактеризуйте підстави та процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Самостійно опрацювати такі питання:

Ознаки заходів забезпечення кримінального провадження. Зміст повістки про виклик. Поважні причини неприбуття особи на виклик. Привід співробітника розвідувального органу України. Підстави та наслідки неможливості здійснення приводу. Документи, що підтверджують право на керування транспортним засобом, на полювання, на заняття підприємницькою діяльністю. Поняття «особа, щодо якої можливо застосування відсторонення від посади». Судовий контроль за законністю і обґрунтованістю арешту і продовження його терміну. Взяття неповнолітнього під нагляд батьків, опікунів, піклувальників. Особливості гарантій законного і обґрунтованого застосування в якості запобіжного заходу взяття під варту. Характеристика основних правил утримання осіб, щодо яких застосовано взяття під варту.

2. Структурно-логічні завдання

3. Вирішіть задачі

Задача 1. В процесі досудового розслідування кримінального провадження 22 березня 2016 року слідчим Бевзом К. було подано клопотання до слідчого судді про накладення грошового стягнення на підозрюваного Клименко К. за невиконання ним процесуальних обов'язків у формі неприбуття на виклик слідчого. Клопотання було розглянуто слідчим суддею 27 березня 2016 року, за участю слідчого та підозрюваного, і задоволено. На Клименко К. було накладено грошове стягнення у вигляді 3 розмірів мінімальної заробітної плати.

29 березня, після отримання копії ухвали слідчого судді, Клименко К. подав апеляційну скаргу на дану ухвалу до вищестоящего суду. У скарзі підозрюваний не погоджувався з мотивувальною частиною ухвали, крім того, він зазначив, що через хворобу не зміг повноцінно взяти участь у судовому засіданні і аргументувати свою позицію.

Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 2. Слідчий Павленко П., розслідуючи справу про крадіжку речей з гуртожитку, викликав підозрюваного Іванцова І., який не з'явився, не повідомивши про причини неявки. Слідчий прийняв рішення і застосував привід щодо підозрюваного Іванцова І., винісши постанову про застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді приводу.

Оцініть рішення слідчого.

Задача 3. По справі на ухиленню від сплати податків, слідчий Іванов І., вирішив застосувати до підозрюваного Ігнатенко І. захід забезпечення кримінального провадження у вигляді арешту майна.

Який порядок обрання даного заходу забезпечення КП?

Задача 4. Слідчий Павлюченко В., за погодженням із прокурором, подав клопотання до слідчого судді про застосування до підозрюваного у вчиненні злочину, передбаченого ст.193 ККУ (незаконне привласнення особою знайденого майна), Азарова А. заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді тимчасового вилучення майна.

За яких підстав можливо затосувати даний захід забезпечення КП?

Задача 5. 20 лютого 2016 року о 19 год.30 хв. Пономаренко П. був затриманий у парку громадянином Зубом З., при вчиненні кримінального правопорушення, передбаченим ст. 187 ККУ і доставлений до відділку Національної поліції міста о 20 годині. Слідчий, провівши невідкладні дії, затримав Пономаренко П. до 23 лютого 2016 року до 21 години.

Чи правомірні дії слідчого?

Задача 6. 21 березня 2016 р., біля 12 години, на території музею народної архітектури і побуту «Шевченківський гай» у м. Львові був затриманий Галімзянов Г.. Він, перебуваючи у нетверезому стані, чіплявся до відвідувачів музею та його працівників, брудно лайався, а потім напав на громадянина Синельникова, вдарив його перочинним ножом у живіт, спричинивши тяжкі тілесні ушкодження.

Галімзянов Г. був затриманий працівниками міліції, які здійснювали охорону парку, і доставлений в райвідділ міліції, де після складання протоколу затримання його о 14 год. 30 хв. 21 березня помістили до камери затриманих. Наступного дня о 17 год. 30 хв. про затримання Галімзянова Г. телефоном був повідомлений прокурор району, який наступного дня вніс клопотання до слідчого судді про обрання запобіжного заходу — взяття під варту. Того ж дня суддя, ознайомившись з матеріалами справи, виніс постанову про запобіжний захід — взяття під варту.

1 квітня 2016 р. слідчий склав повідомлення про підозру Галімзянова Г. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, але враховуючи, що він затриманий і перебуває в камері тримання затриманих відділення Нацполіції справ, запобіжних заходів до нього не вживав. Після допиту Галімзянова Г. як обвинуваченого, під час якого останній визнав повністю свою вину, слідчий виніс постанову про переведення його до слідчого ізолятора.

Проаналізуйте описану ситуацію і дайте відповіді на такі запитання:

- 1. До кого можна застосовувати запобіжні заходи?*
- 2. Пригадайте, хто є підозрюваним у кримінальному процесі України та порядок і підстави його затримання.*
- 3. У чому полягають процесуальні гарантії від незаконного затримання?*
- 4. Де відповідно до закону мають утримуватися затримані (підозрювані) та особи (як правило, обвинувачені), щодо яких як запобіжний захід обрано взяття під варту?*
- 5. Чи були допущені порушення процесуального закону з боку посадових осіб в описаній ситуації?*

Задача 7. Слідчий повідомив про підозру Гончаренко Софію у вчиненні нею злочину, передбаченого ч. 1 ст. 225 КК України.

Обвинувачена є інвалідом III групи, розведена, має на утриманні малолітню дитину, освіта — середня спеціальна, проживає на приватній квартирі як піднаймач, раніше не судима. Враховуючи ці обставини, слідчий вирішив обрати запобіжний захід — особисте зобов'язання. Проте проведена за його вказівкою контрольна закупка продуктів, які продавала підозрювана, засвідчила, що вона знову обважила покупця на 300 г і перевищила встановлені на них роздрібні ціни.

Як, на вашу думку, має вчинити слідчий у цій ситуації?

Задача 8. 16-річний Зубенко Г., затриманий за підозрою у вчиненні крадіжки ювелірних виробів з квартири Денисенка, просив слідчого не повідомляти про його затримання батькам та по місцю навчання - в кооперативний технікум.

Чи може слідчий задовольнити таке прохання підозрюваного?

Задача 9. Вдовиченко був затриманий дільничним інспектором міліції на місці вчинення злочину - згвалтування неповнолітньої 8 жовтня 2016 р. о 22 годині, доставлений до райвідділу 9 жовтня 2016 р. о 9 годині, протокол затримання було складено 10 жовтня. Цього ж дня було направлено письмове повідомлення прокурору. Допитаний Вдовиченко був з участю адвоката 12 жовтня 2016 р.

Чи були додержані вимоги кримінально-процесуального закону про процесуальні строки, пов'язані з затриманням і допитом підозрюваного?

Як слід було відобразити в протоколі момент затримання Вдовиченко за підозрою у вчиненні злочину?

Задача 10. Слідчий обрав щодо обвинуваченого Сироватки С. запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання без дозволу прокурора.

23 квітня 2016 р. справа з обвинувальним актом надійшла до прокурора, який 25 квітня 2016 р. надіслав її до суду, затвердивши обвинувальний акт.

24 квітня 2016 р. Сироватка С. змінив місце свого проживання, навіть не повідомивши про це органи, які ведуть процес.

Чи порушив обвинувачений Сироватка С. запобіжний захід?

Який орган і які заходи має вжити щодо Сироватки С., якщо про цей факт стало відомо: а) коли справа знаходилась ще у прокурора; б) коли справа вже надійшла до суду?

4. Вирішіть тестові завдання

1. Заходи забезпечення кримінального провадження застосовуються:

- А) на підставі постанови прокурора;
- Б) на підставі ухвали слідчого судді;

В) на підставі ухвали судді.

2. В разі неприбуття за викликом слідчого, прокурора на особу накладається грошове стягнення у розмірі:

А) від 0,5 до 2 РМЗП;

Б) від 0,25 до 0,5 РМЗП;

В) від 0,25 до 2 РМЗП.

3. Рішення про здійснення приводу приймається під час досудового розслідування:

А) слідчим суддею;

Б) прокурором;

В) судом.

4. Клопотання слідчого, прокурора про накладення грошового стягнення на особу розглядається слідчим суддею:

А) не пізніше трьох днів із дня його надходження до суду;

Б) негайно після надходження до суду;

В) не пізніше двох днів із дня надходження до суду.

5. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом не може перевищувати більше:

А) трьох місяців;

Б) одного місяця;

В) двох місяців.

6. При тимчасовому вилученні документів, які посвідчують користування спеціальним правом, прокурор, слідчий зобов'язані звернутись до слідчого судді із відповідним клопотанням:

А) не пізніше трьох днів з моменту тимчасового вилучення;

Б) не пізніше двох днів з моменту тимчасового вилучення;

В) не пізніше одного дня з моменту тимчасового вилучення.

7. Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом (при вилученні документів) розглядається:

А) за участю підозрюваного (захисника);

Б) за участю потерпілого (представника);

В) їх неявка не є перешкодою для розгляду клопотання.

8. Відсторонення від посади може бути застосоване на строк:

А) не більше одного місяця;

Б) не більше трьох місяців;

В) не більше двох місяців.

9. Тимчасовий доступ до документів заборонено:

А) персональні дані особи, що знаходяться у її особистому володінні;

Б) листування між захисником та клієнтом;

В) щодо ведення підприємницької діяльності.

10. Тимчасово вилучити майно може:

А) кожен, хто законно затримав особу;

Б) тільки уповноважена на те законом особа;

В) тільки слідчий з санкції прокурора.

11. Факт передання тимчасово вилученого майна засвідчується:

- А) протоколом;
- Б) постановою;
- В) розпискою.

12. Яке твердження є вірним:

А) арештом майна є тимчасове позбавлення підозрюваного, обвинуваченого або осіб, які в силу закону несуть цивільну відповідальність за шкоду, завдану діяннями підозрюваного, обвинуваченого або неосудної особи, яка винила суспільно небезпечне діяння, можливості відчужувати певне його майно за ухвалою слідчого судді або суду до скасування арешту майна;

Б) арештом майна є тимчасове позбавлення підозрюваного, обвинуваченого можливості відчужувати майно за ухвалою суду до скасування арешту майна;

В) арешт майна полягає у забороні для особи, на майно якої накладено арешт, іншої особи, у володінні якої перебуває майно, розпоряджатися будь-яким чином майном та використовувати його.

13. Клопотання про скасування арешту майна розглядає слідчий суддя, суд :

- А) не пізніше двох днів після його надходження до суду;
- Б) негайно після його надходження до суду;
- В) не пізніше трьох днів після його надходження до суду

14. Привід може бути застосований до:

- А) свідка;
- Б) цивільного позивача;
- В) законного представника обвинуваченого.

Рекомендована література до теми 8

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Текст] // Офіц. вісн. України. - 1998. - № 13. - Ст. 270.

Про попереднє ув'язнення [Текст] : Закон України від 30.06.1993 р. // Відом. Верхов. Ради України. - 1993. - № 35. - Ст. 360.

Рішення Конституційного Суду України від 08.07.2003 р. по справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про відповідність Конституції України (конституційність) положень ст. 150 Кримінально-процесуального кодексу України щодо тяжкості злочину (справ про врахування тяжкості злочину при застосуванні запобіжного заходу) [Текст] // Вісн. Конституц. Суду України. - 2003. - № 3. - С. 34.

Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України» від 04.04.2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/2013_rik.html.

Інформаційний лист «Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів

осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження» від 5.04.2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/2013_rik.html.

Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] / відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. - Х.: Одіссей, 2013. - С. 322-421.

Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст]: у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Т. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х. : Право, 2012. - С. 367-525.

Александров А. С. Домашний арест как мера пресечения в уголовном процессе [Текст] / А. С. Александров // Уголов. право. - 2012. - № 2. - С. 82-89.

Альтернативні тримання під вартою запобіжні заходи на стадії досудового розслідування [Текст] : метод, матеріал. - К. : American Bar Association, 2012. - 67 с.

Верхогляд-Герасименко О. В. Забезпечення майнових прав особи при застосуванні заходів кримінально-процесуального примусу [Текст]: монографія / О. В. Верхогляд-Герасименко. - Х. : Юрайт, 2012. - 216 с.

Вільгушинський М. Й. До питання застосування домашнього арешту як запобіжного заходу відповідно до Кримінального процесуального кодексу України [Текст] / М. Й. Вільгушинський // Адвокат. - 2012. - № 11. - С. 9-13.

Грошевой Ю. М. Меры обеспечения уголовного производства в новом УПК Украины: понятие, система и порядок применения [Текст] / Ю. М. Грошевой, О. Г. Шило // Уголов. судопроизводство. - 2013. - № 1. - С. 19-22.

Гультай П. М. Роль прокурора в механізмі застосування запобіжних заходів у досудовому кримінальному провадженні [Текст] / П. М. Гультай // Часоп. Київ, ун-ту права. — 2012. — №3.-С. 338-342.

Левендаренко О. Передання неповнолітнього підозрюваного й обвинуваченого під нагляд у системі запобіжних заходів [Текст] / О. Левендаренко // Підприємництво, госп-во і право,-2013.-№ 1.-С. 126-130.

Попелюшко В. О. Запобіжні заходи в новому КПК України: поняття, мета, підстави, порядок та суб'єкти застосування [Текст] / В. О. Попелюшко // Адвокат. - 2012. - № 9. - С. 4-6.

Смоков С. М. Гарантії застосування заходів процесуального примусу у кримінальному судочинстві України [Текст] / С. М. Смоков, К. Г. Горелкіна. - Одеса : Астропринт, 2012. - 148 с.

Уваров В. Г. Інститут запобіжних заходів за новим КПК України в контексті міжнародних стандартів [Текст] / В. Г. Уваров // Право і суспільство. - 2012. - № 2. - С. 294-297.

Удалова Л. Д. Накладення арешту на вклади, цінності та інше майно обвинуваченого [Текст] : навч. посіб. / Л. Д. Удалова, І. Й. Гаюр. - К. : КНТ, 2012. - 168 с.

Фаринник В. Особливості застосування деяких заходів забезпечення кримінального провадження [Текст] / В. Фаринник // Юрид. вісн. України. - 2012. - № 35. - С. 4.

Фаринник В. Особливості застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні [Текст] / В. Фаринник // Юрид. вісн. України. - 2012. - 22-28 верес. (№ 38). - С.4.

НОРМАТИВНІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА ДО ВСІХ ТЕМ

Нормативно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. – К., 1992. –С. 18–24.

2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи.– К., 1992. – С. 36–62.

3. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав іосновних свобод людини від 4 листопада 1950 року) // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. – Амстердам –Київ, 1996. – С. 12–17.

4. Конституція України від 28 червня 1996 року (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України від 23 липня 1996 року, №30. – Ст.141.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90–91).

6. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

7. Кримінальний кодекс України: Чинне законодавство зі змінами та допов. / Україна. Закони. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. – 174 с.

8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=43306

9. Про застосування амністії в Україні: Закон України від 01 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 48. – Ст. 263

10. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577.

11. Про виконавче провадження [Електронний ресурс] : Закон України від 21 квітня 1999 року. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/606-4>

12. Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 березня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. –2002. – № 32. – Ст. 225.

13. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 року // Голос України. – 1994. – 2 березня.

14. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 року. // Голос України. – 1994. – 2березня.
15. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. № 47. – Ст. 256.
16. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=5508297
17. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
18. Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878 // [Електронний ресурс]– Режим доступу : [http:// zakon3.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF)
19. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листопада 2015 року. № 794-VIII // Голос України. – 2016. – 16 січня.
20. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року // Голос України. – 1993. – 6 серпня.
21. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 року //Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 35. Ст. 360.
22. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року // Офіційний вісник України від 07.11.2014. – № 87. – Ст. 2471.
23. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
24. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року //Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст.232.
25. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року //Відомості Верховної Ради України. – 2010. – №41–45. – Ст.529.
26. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. // Голос України. – 16.06.2016.
27. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні. Затв. Указом Президента України від 10 червня 1993 року.
28. Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення : Постанова пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 жовтня 2014 року № 11 // [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://sc.gov.ua/ua/postanovi_za_2014_rik.html
29. Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду

цивільних і кримінальних справ від 5 квітня 2013 року №223–558/0/4–13 // Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – С. 174–184.

30. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до кримінального процесуального кодексу України: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 4 квітня 2013 року №511-550/0/4-13 // Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – С. 157–174.

31. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 09 листопада 2012 року № 1640/0/4-12.

32. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань: Наказ Генеральної прокуратури України від 06.04.2016 року № 139.

33. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 квітня 2016 року № 296.

34. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 року № 1377.

35. Про затвердження Інструкції про порядок превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, та особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України від 26.08.2014 року № 872/88/537»

36. Про затвердження Інструкції про порядок виконання органами внутрішніх справ України ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: наказ МВС України від 31 серпня 2013 року № 845.

37. Про затвердження Інструкції про порядок і розміри відшкодування витрат та виплат винагороди особам, що викликаються до органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним науково-дослідним установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 липня 1996 року № 710.

38. Про затвердження Положення про порядок застосування електронних засобів контролю: Наказ МВС України від 09 серпня 2012 року № 696.

39. Про затвердження Порядку взаємодії між органами внутрішніх справ, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я, Генеральної прокуратури від 28 листопада 2012 року № 1095/955/119.

40. Про затвердження Порядку внесення коштів на спеціальній рахунок у разі застосування застави як запобіжного заходу: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 року № 15.

41. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 року № 1363.

42. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 серпня 2012 року № 700.

43. Про організацію діяльності органів досудового розслідування: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09 серпня 2012 року № 686.

44. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України від 26 липня 2013 року № 4 гн.

45. Про організацію реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події, та забезпечення оперативного інформування в органах і підрозділах внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22 жовтня 2012 року № 940.

46. Про реалізацію окремих положень Кримінального процесуального кодексу України: постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 року №1104 // Юридичний вісник України. Інформаційно-правовий банк. – 2013.– №3. – С. 4–8.

47. Про порядок здійснення підготовчого судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03.10.2012 року № 223-1430/0/4-12.

48. Про узагальнення судової практики застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: Постанова пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 19 грудня 2014 року № 14 // [Електронний ресурс] – Режим доступу :http://sc.gov.ua/ua/postanovi_za_2014_rik.html.

49. Про узагальнення судової практики розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження: Постанова пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 07 лютого 2014 року № 4 //

[Електронний ресурс] – Режим доступу :
http://sc.gov.ua/ua/postanovi_za_2014_rik.html.

50. Про узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи: Постанова пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 жовтня 2014 року № 9 // [Електронний ресурс] – Режим доступу :
http://sc.gov.ua/ua/postanovi_za_2014_rik.html.

51. Про узагальнення судової практики «Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування» від 12 січня 2017 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу :
http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.

52. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: Постанова пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 09.11.2012 року № 1640/0/4-12.

53. Про практику здійснення судами кримінального провадження щодо неповнолітніх: лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16.01.2017 року №223-66/0/4-17.

Монографії, підручники, навчальні посібники, збірники наукових статей, тези доповідей на конференціях, круглих столах:

54. Азаров Ю.І. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні за рахунок держави / Ю.І. Азаров, Д.П. Письменний, О.Ю. Хабло // Юридична наука. – 2014. – № 5. – С.49–56.

55. Арушанян К. Виконання судових рішень у кримінальному провадженні: досвід Англії та США / К. Арушанян / Науковий часопис Національної академії прокуратури України – 2017. – № 1. – С.32-38

56. Басиста І.В., Максимів Л.В. Деякі аспекти спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень щодо осіб, які оголошені в міжнародний розшук / І.В. Басиста, Л.В. Максимів / Юридичний науковий електронний журнал – 2015. – № 4. – С.245-247

57. Березняк В.С., Тертишник В.М. Екстрадиція як інститут кримінального процесуального права України: Монографія. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ.ун-т внутр. Справ; «Ліра ЛТД», 2010. – 188 с.

58. Білоус О. В. Законодавча регламентація проникнення до житла чи іншого володіння особи під час кримінального провадження / О. В. Білоус // Держава і право. – 2014. – Вип. № 65. – С.264–272.

59. Білоус О. В. Окремі питання застосування домашнього арешту у кримінальному провадженні / О. В. Білоус // Юридична наука. – 2014. – № 10. – С. 97–103.

60. Бобечко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: правове регулювання, доктрина, практика : монографія /

Н.Р. Бобечко ; за ред. академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. В. Т. Нора.– Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 686 с.

61. Бобечко Н.Р. Нововиявлені обставини у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, система / Н.Р. Бобечко / Науковий вісник Херсонського державного університету – 2014. – № 6-2. Т.4. – С.55-61.

62. Вакулік О. А. Початок досудового розслідування у кримінальному провадженні: навчальний посібник / О. А. Вакулік, Ю. І. Азаров. - К. : ЦУЛ, 2016.- 184 с.

63. Верхогляд-Герасименко О.В. Забезпечення майнових прав особи при застосуванні заходів кримінально–процесуального примусу: Монографія. – Харків.: Вид-во «Юрайт», 2012. – 216 с.

64. Гаєвий В.Ф. Участь прокурора у судовому кримінальному провадженні про застосування примусових заходів медичного характеру: навчально-практичний посібник / В.Ф. Гаєвий. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013. – 48 с.

65. Галаган В.І., Калачова О.М. Особливості початку досудового розслідування при виявленні ознак кримінального правопорушення на території дипломатичних представництв чи консульських установ України / В.І. Галаган, О.М. Калачова / Часопис Національного університету «Острозька академія».Серія «Право». – 2013. – № 2 (8). – С.1-14.

66. Гандзюк В. П. Формування матеріалів кримінального провадження (кримінальної справи) судом першої інстанції / В. П. Гандзюк, В. В. Король // Наше право. – 2015. – № 3. – С. 117–124.

67. Гринюк В.О. Приватне обвинувачення за КПК України 2012 р.: питання диференціації / В.О. Гринюк / Право і громадянське суспільство– 2015. –№ 4. – С.119-127.

68. Грошевий Ю.М. Підстави обрання запобіжних заходів за новим КПК України / Ю.М.Грошевий, О.Г.Шило // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – №1. – С.220–226.

69. Грошевий Ю.М., Стахівський С.М. Докази і доказування у кримінальному процесі. – К.: КНТ, Видавець Фурса С.Я., 2006. – 272 с.

70. Гумін О.М. Тимчасовий доступ до речей і документів як один із заходів забезпечення кримінального провадження / О.М. Гумін // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ – 2013. – № 1 (5). – С. 22.

71. Денисова Ю. С. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами в системі переглядів судових рішень [Електронний ресурс] / Денисова Ю. С. // Актуальні проблеми держави і права. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2827/Denisova%20Problematika.pdf?sequence=1>.

72. Дидич О. Ю. Співвідношення загальних умов і принципів кримінального провадження в апеляційному судочинстві / О. Ю. Дидич // Правова держава . – 2016. – № 24 . – С. 159–163.

73. Дроздов О. М. Наукові підходи до формування окремих підстав для перегляду судових рішень Верховним Судом України у кримінальному провадженні / О. М. Дроздов // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків, 2015. – № 1. – С. 113-129.

74. Ємельянов В.А. Окремі аспекти вирішення питання щодо початку здійснення спеціального досудового розслідування / В.А. Ємельянов / Право і суспільство – 2016. – № 3. – С.211-215.

75. Завтур В.А. Розгляд та вирішення слідчим суддею клопотання про відсторонення від посади: питання предмета доказування // Наукове забезпечення досудового розслідування: проблеми теорії та практики [Текст] : зб. тез доповідей V Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 8 лип. 2016 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – С. 78-80.

76. Замкова, Я. В. Виникнення та значення стадії підготовчого провадження у кримінальному процесі України [Текст] / Я. В. Замкова // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Право / гол.ред. Ю. М. Бисага. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – Т. 2, Вип. 38. – С. 103–106.

77. Запотоцький А.П., Савицький Д.О. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві: Монографія. – К.: БМК, 2011. – 220 с.

78. Збірка взірців процесуальних документів та коментарів до них /С.М. Алфьоров, С.М. Міщенко, О.Ю. Татаров, В.І. Фаринник та ін.; за заг. ред.В.І. Сліпченка. – Київ: ТОВ «Арт-Дизайн», 2012. – 198 с.

79. Збірник зразків процесуальних документів (досудове розслідування): наук.-практ. посіб. / автор. кол.: О. П. Бабіков, Є. О. Жицький та ін. – Х.: Оберіг, 2014. – 600 с.

80. Зеленський С.М., Назаренко С.П., Письменний Д.П. Провадження у справах дітей, які не досягли віку кримінальної відповідальності: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2012. – 160 с.

81. Зразки процесуальних документів кримінального провадження: практ. посіб. / упоряд. А. В. Григоренко. – К.: ЦУЛ, 2013. – 332 с. К 82. Зразки процесуальних документів по кримінальних справах: Навчальний посібник / Кол. авторів: С.О. Бандурка, Р.В. Єдин, С.О. Сичов, С.В.Слінько. – Х.: Золота миля, 2011. – 316 с.

83. Зразки процесуальних документів у кримінальному судочинстві: скарги, заяви, клопотання, заперечення, відводи (станом на 20 травня 2016 року). - К. : ЦУЛ, 2016. - 92 с.

84. Ільєва Т.Г. Надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи / Т.Г. Ільєва // Європейські перспективи. – 2013. – № 7. – С. 105–109.

85. Капліна О. В. Проблеми вдосконалення нормативного регулювання проведення слідчих (розшукових) дій / О. В. Капліна // Вісник кримінального судочинства. – 2015. – № 1.– С. 40–48

86. Капліна О.В. Проблеми застосування кримінального процесуального законодавства в умовах проведення АТО / О.В. Капліна / Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали пост. діючого наук.-практ.семінару, 17 жовт. 2014 р. – Харків, 2014. – Вип. 6. – С. 46–51.
87. Климчук М. П. Тимчасовий доступ до речей і документів, як захід забезпечення кримінального провадження / М.П. Климчук // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ – 2013. – № 2 (6). – С. 185–189.
88. Кокошко М. Предмет доказування у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх / М. Кокошко / Науковий часопис Національної академії прокуратури України – 2016. – № 2. – С.10-18.
89. Корнієнко М. Особливості кримінального провадження на підставі угоди про визнання винуватості: український і зарубіжний досвід / М. Корнієнко / Підприємництво, господарство і право – 2017. – № 4. – С.159-165.
90. Костюченко О. Ю. Щодо можливості касаційного оскарження та перевірки законності ухвал, постановлених в порядку виконання судових рішень в кримінальному провадженні / О. Ю. Костюченко // Сучасне кримінальне провадження України: доктрина, нормативна регламентація та практика функціонування : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 квітня 2015 р.). – Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2015. – С. 175–177.
91. Крет Г.Р. Правове регулювання допуску осіб до участі у кримінальному провадженні, що містить державну таємницю (державні секрети), за законодавством України, Російської Федерації та республіки Білорусь: порівняльно-правовий аналіз/ Г.Р. Крет / Прикарпатський юридичний вісник –2013. – № 1(3) – С.352-363.
92. Кримінальне процесуальне право України : [навчальний посібник] / За редакцією професорів В. Г. Гончаренка та В. А. Колесника. – К.: Юстиніан, 2014.– 576 с.
93. Кримінальний процес в питаннях і відповідях: Загальна і Особлива частини: навч. посіб. /Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький, О.Ю. Хабло. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – К.: Скіф, 2013. – 256 с.
94. Кримінальний процес: альбом схем (загальна та особлива частини) [текст] навч. Посіб. 2-ге вид., доп. і переробл. / С.В. Петков, Я.О. Васильчук, Л.А.Гарбовський, А.В. Григоренко [та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. –736 с.
95. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Відп. ред.: С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. – Х.:Одіссей, 2013. – 1104 с.
96. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар: у 2 т. Т.1 /О.М. Бандурка, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова – Х.: Право, 2012. – 768 с.

97. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково–практичний коментар/ за ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К.: Юстиніан, 2012.– 1217 с.

98. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково–практичний коментар: у 2 т. Т.2 /Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова – Х.: Право, 2012. – 664 с.

99. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: науково–практичний посібник / автор. кол.: Андреев Р.Г., Блажівський Є.М., Гошовський М.І. та ін. – К.: Алерта, 2012. – 736 с.

100. Кримінальний процес України [Текст] : практикум / І. В. Озерський, А. В. Боровик ; Київ. ін-т бізнесу і технологій. - Київ : Копі-Центр, 2016. - 99 с.

101. Кримінальний процес [Текст] : навч. посіб. для підгот. до іспиту / [О.В. Капліна та ін.]. - Харків : Право, 2016. - 286 с.

102. Крушинський С.А. Відмова потерпілого (приватного обвинувача) від обвинувачення: поняття, порядок здійснення, правові наслідки / С.А. Крушинський / Університетські наукові – 2014. – № 7. – С.220-223.

103. Кузьмічова Є.В. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб / Є.В. Кузьмічова / Юридична наука – 2014. – № 8. – С.107-116.

104. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Загальна частина) [Текст]/ [Рожнова В.В., Савицький Д.О., Конюшенко Я.Ю. та ін.]. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2012. – 280 с.

105. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Особлива частина) [Текст]/ [Хабло О.Ю., Степанов О.С., Климчук М.П. та ін.]. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2012. – 200 с.

106. Кучеріна І.Г. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх в Україні: наук.-практ. посіб. / І.Г. Кучеріна, Г.В. Попов, Я.М. Шевченко, Г.В. Щербакова, К.І. Грейдіна. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014. – 232 с.

107. Кучинська О.П. Кримінально-процесуальні документи: досудове та судове провадження: Навч.-практ. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 408 с.

108. Лобойко Л. М. Кримінальний процес: підручник. – К.: Істина, 2014. – 432 с.

109. Лук'янчиков Є. Д. Слідчий огляд: поняття та види // Є.Д. Лук'янчиков, Б.Є. Лук'янчиков // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 264–269.

110. Лушпієнко В. Особливості допиту свідка на стадії судового розгляду в кримінальному процесі / В. Лушпієнко // Підприємство, господарство і право. – 2017. – № 3. – С. 263–267.

111. Малахова О.В. Межі активності суду у доказуванні під час судового розгляду в суді першої інстанції та сприяння захисту // Інформаційне та

науковометодологічне забезпечення досудового розслідування й судового провадження : матеріали круглого столу, 21 квітня 2016 р. / за ред. В. М. Огаренка та ін. – Запоріжжя : КПУ, 2016. – С. 104-106

112. Малахова О.В. Процесуальні особливості проведення огляду захисником // Теоретичні аспекти організації досудового розслідування: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, – м. Харків, 4 грудня 2015 р. – Харків : ХНУВС, 2015. – С. 426-428.

113. Малихіна С. М. Методичні рекомендації з питань оскарження прокурором судових рішень у кримінальних провадженнях у касаційному порядку / С. М. Малихіна, І. П. Ковтун, Ю. П. Смокович, Н. В. Лісова. – К., 2015.– 62 с.

114. Малярєнко В.Т. Конституційні засади кримінального судочинства. – К., 2000. – 320 с.

115. Мерцалов М. Ю. Колізійні питання апеляційного перегляду справ про оскарження бездіяльності слідчого, прокурора щодо невнесення відомостей до ЄРДР / М. Ю. Мерцалов // Молодий вчений. – 2017. – Т. 45. – №. 5. – С. 254–257.

116. Міжнародна правова допомога у кримінальному провадженні в питаннях та відповідях: навч. посібник / Л.Д. Удалова, Д.П. Письменний, О.Є. Омельченко, Д.О. Савицький, В.В. Рожнова, А. В. Форостяний. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 240 с.

118. Мірошніков І.Ю Судове слідство в апеляційній інстанції: Монографія. –Харків: Право, 2007. – 192 с.

119. Молдован А. В. Кримінальний процес України. Лекції. Процесуальні документи: навч. посіб. / В. В. Молдован, Р. С. Кацавець. – К.: Правова єдність : Алерта, 2014. – 352 с.

120. Молдован А.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, Франція, Англія, США: Навч. посібник. 2–е вид. – К.: ЦУЛ, 2010. – 352 с.

121. Молдован В.В., Молдован А.В., Кравець Р.С. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи. – 2-ге вид., із змін. та доповн. – К.:Алерта, 2016. – 360 с.

122. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / За ред.. М.І. Хавронюка – К. : ВД «Дакор», 2016. – 496 с.

123. Настільна книга працівника поліції [текст] практ. посібник. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 300 с.

124. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України : від 13 квіт. 2012 р. / [О. А. Банчук та ін.] ; за ред. О. А. Банчука, Р. О. Куйбіди, М. І. Хавронюка. – Х. : Фактор, 2013. – 1072 с.

125. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Зразки документів у кримінальному провадженні [Текст] / С.В. Петков, Я.О. Васильчук, Л.А. Гарбовський, А.В. Григоренко [та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 736 с.

126. Панасюк О. А. Процесуальні передумови організації проведення судового слідства судом першої інстанції в кримінальному провадженні / О. А. Панасюк // Актуальні проблеми удосконалення кримінального процесуального законодавства : матер. Всеукр. наук.-практ. конфер., присвяч. до 70-річчя д. ю. н., професора Ю. П. Алєніна (21 квітня 2017 р., м. Одеса) / за ред. Г. О. Ульянової, І. В. Гловюк ; відп. за вип. І. В. Гловюк ; уклад. В. А. Завтур ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – Одеса : Юрид. л-ра, 2017. – С. 253–256.

127. Перепелиця С. І. Гарантії прав і законних інтересів потерпілого та підозрюваного в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення / С. І. Перепелиця, В. Колодчин // Вісник прокуратури. – 2016. – № 4. – С. 41–53.

128. Письменний Д.П., Федченко В.М. Розслідування злочинів слідчою та слідчо–оперативною групою: правові та організаційні засади: монографія. – Дніпропетровськ, 2006. – 204 с.

129. Повноваження прокурора при застосуванні запобіжних заходів [Текст] : [монографія] / О. С. Осадча, О. О. Юхно ; [за заг. ред. О. О. Юхна] ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Панов А. М., 2016. - 223 с.

130. Погорецький М.А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні / М.А. Погорецький // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – №1. – С.270–276.

131. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно–розшукової діяльності у кримінальному процесі: Монографія. – Х.: Арсіс, ЛТД, 2007. – 576 с.

132. Попелюшко В.О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми: Монографія. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2009. – 634 с.

133. Проблеми застосування заходів кримінально–процесуального примусу під час досудового провадження: Матеріали круглого столу Дніпропетровськ, 22 листопада 2011 р.). – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 224 с.

134. Прокуратура України в умовах європейської інтеграції [Текст] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 19 трав. 2016 р., м. Київ / Ген. Прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України ; [підгот.: Барандич С. П. та ін.]. - Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2016. - 333 с.

135. Процесуальна діяльність слідчого щодо відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням: метод. рек. // МВС України, НАВС, Авт. колект. С.С. Чернявський, В.І. Фаринник, Л.Д. Удалова та ін. – Київ: – 2014.– 91с.

136. Процесуальний порядок забезпечення прав учасників кримінального провадження під час закінчення досудового розслідування [Текст] : монографія / С. А. Паршак ; за заг. ред. д-ра юрид наук, проф. О. О. Юхна ; Харків. нац. ун-

т внутр. справ. - Харків : Панов, 2016. - 199 с. - (Серія "Бібліотечка слідчого і детектива: учасники кримінального провадження"). - Бібліогр.: с. 163-188.

137. Процесуальні документи у кримінальному провадженні. Зразки. Роз'яснення: наук.-практ. посібник; за заг. редакцією М.А.Погорецького та О.П. Кучинської – К.: Юрінком Інтер, – 2015. – 560 с.

138. Процесуальні документи у кримінальному провадженні. Зразки. Роз'яснення: наук.-практ. посібник; за заг. редакцією М.А.Погорецького та О.П. Кучинської – К.: Юрінком Інтер, – 2015. – 560 с.

139. Радутний О. Е. Прогалини у доступі до правосуддя на стадії судового розгляду / О. Е. Радутний // Актуальні проблеми судового права : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Івана Єгоровича Марочкіна (Харків, 20 квіт. 2017 р.). – Харків, 2017. – Т. 1. – С. 118–122.

140. Рогатинська Н.З., Мацьків Л.М. Правова характеристика інституту угод у кримінальному процесі / Н.З. Рогатинська, Л.М. Мацьків / Право і суспільство – 2015. – № 3. – С.185-190.

141. Савицький Д.О. Підстави та процесуальний порядок застосування приводу у кримінальному провадженні / Д. О. Савицький // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 158–163.

142. Саєнко Г. Ретроспектива угоди в кримінальному процесі України / Г. Саєнко / Национальный юридический журнал: теория и практика – 2014. – № 12. – С.272-277.

143. Сиза Н. П. Завдання суду в стадії підготовчого провадження у кримінальному процесі України / Н. П. Сиза // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) – С. 1–10.

144. Сиза Н. П. Межі повноважень суду щодо здійснення функції правосуддя в кримінальному провадженні / Н. П. Сиза // Актуальні проблеми удосконалення кримінального процесуального законодавства : матер. Всеукр. наук.-практ. конфер., присвяч. до 70-річчя д. ю. н., професора Ю. П. Аленіна (21 квітня 2017 р., м. Одеса) / за ред. Г. О. Ульянової, І. В. Гловюк ; відп. за вип. І. В. Гловюк ; уклад. В. А. Завтур ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – Одеса : Юрид. пра, 2017. – С. 241–243.

145. Симоненко З.В. Угода про примирення сторін у кримінальному провадженні як елемент відновного правосуддя / З.В. Симоненко / Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція – 2014. – № 7. – С.220-223.

146. Сізнцова Ю.Ю. Докази у кримінальному процесі: теоретичний аспект та практичне значення в процесі правозастосування: навч. посібник. – К.: Дакор, 2010. – 128с.

147. Сімонович Д.В. Основні етапи стадії виконання судового рішення / Д.В. Сімонович / Науковий вісник Херсонського державного університету – 2015.– № 5. Т.4. – С.88-95.

148. Складання кримінально-процесуальних документів у досудовому провадженні: Навч. посібник // Удалова Л.Д., Азаров Ю.І., Рожнова В.В. та ін.; НАВС – Київ: КНТ, – 2013. – 375 с.

149. Скрябін О. М. Діяльність захисника в підготовчій частині апеляційного провадження в кримінальному процесі / О. М. Скрябін // Публічне право. – 2015. – № 3. – С. 219–225.
150. Слінько С.В. Теорія і практика реформування досудового розслідування: Монографія. – Х.: РВФ «Арсіс ЛТД», 2011. – 270 с.
151. Слободенюк В. Особливості спеціального досудового розслідування (in absentia) в кримінальному провадженні / В. Слободенюк. / Підприємництво, господарство і право – 2017. – № 4. – С.171-174.
152. Смоков С.М. Окремі проблемні питання, які виникають при застосуванні норм нового КПК України// С.М.Смоков Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ – 2013. – № 1 (5). – С. 110–115.
153. Смоков С.М., Горелкіна К.Г. Гарантії застосування заходів процесуального примусу у кримінальному судочинстві. – Одеса: Астропринт, 2012. – 152 с.
154. Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України: Матеріали круглого столу (Київ, 7 жовтня 2011 р.). – К.: ФОП Ліпкан О.С., 2011. – 168 с.
155. Статіва І.І. Початковий етап досудового провадження в сучасному кримінальному процесі: український і західний контексти: Монографія. – Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 248 с.
156. Судовий контроль під час досудового розслідування у кримінальному провадженні [Текст] : навч. посіб. для підгот. до заліку / [О. В. Капліна та ін.]. - Харків : Право, 2016. - 95 с.
157. Татаров О. Ю. Складання кримінально-процесуальних документів у досудовому провадженні: навч. посіб. / О. Ю. Татаров. – К.: КНТ, 2013. – 376 с.
158. Теорія доказів: підручник для слухачів магістратури юридичних вузів / К. В. Антонов, О. В. Сачко, В. М. Тертишник, В. Г. Уваров. - К. : Алерта, 2015. - 294 с.
159. Теорія судових доказів в питаннях та відповідях: навч. посібник / Л.Д. Удалова, Д.П.Письменний, Ю.І.Азаров та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 104 с.
160. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Загальна частина: підручник / В. М. Тертишник. – Київ : Правова Єдність : Алерта, 2014. – 438 с.
161. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Особлива частина: підручник / В. М. Тертишник. – Київ : Правова Єдність : Алерта, 2014. – 420 с.
162. Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / В.М.Тертишник. – К.: Алерта, 2014. – 768 с.
163. Торбас О.О. Загальна характеристика застосування примусових заходів медичного характеру за чинним КПК України / О.О. Торбас / Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Юриспруденція – 2013.– № 6-2. Т.2. – С.133-135.
164. Трофименко В. М. Особливості порядку підготовчого провадження за КПК України / В. М. Трофименко // Науковий вісник Ужгородського

національного університету : Серія: Право / голов. ред. Ю.М. Бисага. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2014. – Вип. 27. Т. 3. – С. 138–142.

165. Удалова Л. Кримінальний процесуальний кодекс України – новий етап у розвитку теорії та практики здійснення кримінального провадження /Л.Д. Удалова, В. В. Рожнова // Право України. – 2013. – №11. – С.80–87.

166. Удалова Л.Д. Кримінальний процес. Загальна частина (альбом схем) навч. посібн./ Л.Д.Удалова, В.В.Рожнова, Д.П.Письменний. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 144 с.

167. Удалова Л.Д. Кримінальний процес. Особлива частина (альбом схем) навч. посібн. / Л.Д.Удалова, Д.О. Савицький, О.Є. Омельченко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 224 с.

168. Удалова Л.Д. Лікарська таємниця в кримінальному процесі України / Л.Д. Удалова, Є.В. Кузьмічова-Кисленко. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 134 с.

169. Удалова Л.Д. Практикум з кримінального процесу: навч. посіб. – К.: КНТ, 2014. – 288 с.

170. Удалова Л.Д. Функція судового контролю у кримінальному процесі: монографія / Л.Д. Удалова, Д.О. Савицький, В.В. Рожнова, Т.Г. Ільєва. – К.: Центручбової літератури, 2015. – 176 с.

171. Удалова Л.Д., Гаюр І.Й. Накладення арешту на вклади, цінності та інше майно обвинуваченого: Навчальний посібник. – К: КНТ, 2012. – 168 с.

172. Удалова Л.Д., Доросінська Г.М. Порухення та розслідування кримінальної справи щодо депутата місцевої ради: монографія. – К.: КНТ, 2011. – 144 с.

173. Удалова Л.Д., Корсун В.Я. Суд як суб'єкт кримінальнопроцесуального доказування: Монографія. – К: Видавничий дім «Скіф», 2012. –168 с.

174. Удалова Л.Д., Панчук О.В. Надання свідку правової допомоги у кримінальному процесі: монографія. – К: КНТ, 2014. – 160 с.

175. Удалова Л.Д., Паризький І.В. Застосування компромісів при вирішенні конфліктів під час досудового розслідування: Навчальний посібник. – К: Видавничий дім «Скіф», 2012. – 184 с.

176. Удалова Л.Д., Хабло О.Ю. Зловживання у сфері кримінального процесу: Монографія. – К.: Дакор, 2010. – 176 с.

177. Фігурський В. Окремі проблемні питання перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами у кримінальному процесі / В. Фігурський / Підприємництво, господарство і право – 2016. – № 8. – С.185-190.

178. Форостяний А.В. Забезпечення участі понятих під час проведення слідчих (розшукових) дій / А.В. Форостяний // Юридична Україна. – 2015. – № 1. – С. 74 –78.

179. Форостяний А.В. Щодо розширення предмету доказування у кримінальному провадженні / А.В. Форостяний // Юридична наука. – 2015. – № 3.– С. 152 –158.

180. Хабло О.Ю. Тимчасове вилучення майна у кримінальному провадженні: законодавча регламентація та проблеми застосування: /О.Ю. Хабло // Держава і право. – 2014. – Вип. № 63. – С.231–237

181. Хабло О.Ю. Тимчасовий доступ до речей і документів у кримінальному провадженні / О.Ю. Хабло // Судова апеляція. – 2014. – № 1. – С.61–67.

182. Хавронюк М.І. Конституція України. Коментар основних положень щодо захисту прав і свобод людини та громадянина. – К.: Літера, 2008. –384 с.

183. Цюприк І.В., Алексєєва-Процюк Д.О. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень щодо деяких категорій осіб / І.В. Цюприк, Д.О. Алексєєва-Процюк // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ – 2016. – № 1. – С.157-171.

184. Чернявський С.С. Проблеми тимчасового доступу до інформації, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій / С.С. Чернявський, В.О.Фінагєєв // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ – 2013. –№ 1 (5). – С. 179–185.

185. Шапула В. Цільове призначення касаційного провадження у системі стадій кримінального процесу / В. Шапула // Підприємство, господарство і право. – 2017. – № 5. – С. 246–250.

186. Шепітько І. І. Сутність судового розгляду (судового слідства) та його місце в системі кримінального провадження / І. І. Шепітько // Питання боротьби зі злочинністю. – 2016. – Вип. 32. – С. 218–234.

187. Шминдрук О. Ф. Підготовка кримінального провадження до судового розгляду на підготовчому судовому засіданні / О. Ф. Шминдрук // Право і суспільство. – 2015. – №6–2. – С. 209–2012.

188. Яновська О. Г. Кримінальне провадження. Процесуальні документи захисту: навч. посіб. / О. Г. Яновська, Л. Л. Лазеб- ний. – К. : Прецедент, 2013. – 160 с.

189. Govorun D. M. Some Questions of Realization of Auditing Powers by Courts of Appellate Jurisdiction according to the Criminal Procedural Legislation of Ukraine and France / D. M. Govorun // European Reforms Bulletin. – 2015. – Т. 1 – № 2. – С. 17–21.

Інформаційний ресурс

<http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.

<http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

<http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.

<http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб-портал судової влади в Україні

<http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.

<http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури

України.

<http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції

України.

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім.

В.І.Вернадського.

<http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека

України.